

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum.
Pe o lună . . . 2 .

Nrul de Duminecă

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrisurile nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Parola de onoare.

Sânt patru ani aproape, de când partidele maghiare coalitate au luat puterea, în virtutea pactului încheiat de fruntașii lor cu Coroana, noi ne am exprimat convingerea, că noul guvern nu va realiza reforma electorală potrivit cu angajamentul luat de el în fața lumii.

»Chiar și dacă ar fi voind s'o facă, — ziceam noi, — nu au oamenii de stat ai Ungariei destulă autoritate pentru a s'o poată face«.

Convingerea aceasta rezultă din faptele istorice, care nu mai lasă nici o îndoială, că e în Ungaria o întreagă clasă socială, pentru care reaua credință în afacerile publice e un fel de virtute tradițională.

Încă regii Andreiu II, Béla IV și Ladislau Cumanul, aflându-se în strâmtoare, au fost despoiați de multe castele și de mari domenii și nevoiți să le acorde nobililor drepturi, în urma cărora poziția Coroanei a rămas cu desăvârșire slăbită. La aceste drepturi se gândesc urmașii de azi ai încălcătorilor de atunci când vorbesc de «*drepturile milenare*». Sânt drepturi — nu ale țării, ci ale lor particulare, pe care le-au păstrat în toate timpurile, ca să profite de ele, ei și numai ei.

Carol Robert de Anjou n'a putut să ocupe tronul Ungariei decât asigurându-le aceste drepturi; Ludovic fiul său, e însă »mare« pentru că a știut să se afirme și să le pună în frâu. Tocmai de-aceia însă după moartea

lui s'au ivit de odată trei pretendenți. Unii susțineau pe Carol de Durazzo, care era slab; alții se adunaseră împrejurul Mariei, fiindcă era femeie neajutorată, pe care puteau s'o poarte după plac; de Sigismund de Luxemburg, care avea rază în Germania și în Boemia, se feriau cu toții.

Erau atunci, precum știm, în Ungaria trei armate, cea regală, cea ardelenască și cea nobilitară, și-n bătălia dela Nicopole cel dintâiu, care a dat semnul de retragere, a fost voevodul Ardealului, Stefan Laczkovici, șeful nobilimii ungare, care uneltia răsturnarea lui Sigismund, ca să ridice-n scaun pe Carol cel mărunțel. — În timpul celor cinci sute de ani, care-au urmat de-atunci și până azi: nobilimea ungară mereu a ținut să dispună de visteria statului și să aibă o armată a ei, de care să se poată folosi fie chiar și împotriva regelui.

Până la ridicarea în scaun a regelui Matei, regii au fost pentru ea unelte. Au jertfit pe Ladislau Corvinul, fiindcă era bărbat de care se temeau, dar tot ei au ridicat în scaun pe fratele său Matei, fiind că-l socotiau copil lipsit de rașin, cu care însă, căci Matei, tipul barbației și al spiritului de dreptate, le-a pus frâu; tocmai de aceea însă ei s'au unit cu Beatricea, și nu mai încapă nici o îndoială, că lor li a căzut jertfă cel mai vrednic dintre regii Ungariei.

După moartea lui Matei Corvinul nobilimea ungară de toate neamurile (nu numai cea maghiară), s'a organizat, ca să sus-

ție interesele ei particulare, iar nu ale Coroanei, nici ale țării, și niciodată ea n'a fost atât de puternică și de pretențioasă ca supt conducerea lui Ioan Zápolya.

N'avem decât să ne dăm seamă despre cele petrecute de-atunci și până astăzi, ca să ne încredințăm, că nobilimea ungară și-a păstrat organizația și a ținut totdeauna să-și aibă și visteria și armata deosebită.

Când regele Ludovic al II-lea a căzut la Mohács, armata cea mândră a nobilimii stetea la Timișoara, pentru a în urmă să-și plece steagurile în fața lui Suleiman al II., Magnificul.

La 1538 s'a încheiat, ce-i drept, tractatul dela Oradea-mare, prin care Ioan Zapolya în numele nobilimii recunoaște legitimitatea Habsburgilor și în Ardeal; câteva luni de zile în urmă însă nobilimea și pregătia în Ardeal oastea și cerea dela turci ajutor împotriva regelui ei acum legitim. Așa a rămas aceasta până 'n ziua de azi: la strâmtoare nobilimea ungară jură și promite tot, iar ajunsă la oarecare lărgime este din nou insolentă.

II. și Leopold I, se luptau pentru cucerirea Ungariei, nobilimea ungară era concentrată în Ardeal și ea n'a sângerat nici la Buda, nici la Salankem, nici la Zenta, luptându-se pentru »patrie și rege«, ci conspira cu turcii, care-o lăsau să stoarcă în draga ei voie măduva popoarelor.

Ea se laudă, că a strigat la Pojon »*Moriamur pro rege nostro!*« — A făcut-o însă

Prihorul*)

— De Selma Lagerlöf. —

Era pe vremea când Domnul, creând lumea, făcu, pe lângă cer și pământ, pe plante și pe dobitoace și le orândui numele.

Sânt multe poveștile celor întâmplate pe vremea aceea și dacă s'ar cunoaște toate, s'ar afla rostul a tot ce e pe lume, căci sânt multe lucruri de cari nu știm să ne dăm seama.

Era atunci, când se întâmplă într' o zi că Domnul stând în paradisi și văpsind penele pasărilor se isprăvise vâpselile, așa încât sticletele era cât p'aci să rămână fără nici o culoare, dacă n'ar fi sters Domnul toate penzulele pe perele lui.

Și tot atunci primi măgarul urechi lungi, pentru că nu și putea aduce aminte ce nume i-se dăduse.

El își uitase numele îndată ce făcuse câțiva pași prin pășunile din paradisi și de trei ori venise înapoi și întrebuse pe Domnul ce nume îl dăduse, până când acesta, necăjindu-se, îl luă de urechi și zise: »Numele-ți este: măgar, măgar, măgar!« Și pe când Bunul Părinte grăi astfel, îl trase sdravăn de urechi, ca să audă mai bine și să-și aducă aminte de cele ce i-s'or spune.

Și era tot în aceeași zi când fu pedepsită albina.

Ea, îndată ce fu crețată, începu să adune la miere; dobitoacele și oamenii simțind cât de frumos mirosea mierea, veniră și vrură s'o guste.

*) Păsărică cu penele de culoare vânătă (Silvia rubicula) cu o pată roșie pe gușă, de unde și numele popular de »Gușă roșie«.

Albina însă ținea să și păstreze toată mierea pentru ea și de aceea gonea și înțepa cu acul său otrăvit pe toate viețuitoarele cari îndrăzneau să se apropie de stup.

Ci văzând Dumnezeu astfel, îndată chemă pe albină la dânsul și o pedepsi: »Eu ți-am dat darul ca să aduni miere, cel mai sublim din toate darurile pe care le-am dat viețuitoarelor, grăi Domnul, însă, odată cu aceasta, nu ți-am dat și dreptul ca să fii rea față de aproapele tău. Adu-ți aminte, că ori de câteori vei înțepa pe vietățile ce s'or apropia de stupul tău și ori vrea să și guste mierea, trebuie să mori!«

Era atunci, când greurul își pierdu vederea, iar furnica aripele. Multe lucruri extraordinare se întâmplară în ziua aceea.

Și stete Domnul cu mărire și blândețe toată ziua și făcu și așeză cele ce sânt pe lume, când tocmai către seară veni rândul ca să facă o păsărică sură.

»Ține minte că pe tine te cheamă Prihor!« (Gușă roșie) grăi Domnul către păsărică, îndată ce aceasta fu gata și, punându-o în palmă, o lăsă să zboare. Ci dacă sbură paserea o leacă și cerșetă pământul cu frumusețile lui, unde avea ca să trăiască, li veni în gând să se uite puțin și la penele sale. Atunci văzu ea că era cu totul sură, precum și gușa îi era la fel cu restul corpului. Se tot suci, se tot învăță, se mai uită în apă, dar nu putu să observe nici o pană roșie. Atunci sbură înapoi la Dumnezeu.

Și stătea Domnul bun și blând și din mâinile lui porniau fluturi, cari îl fălăiau împrejurul capului, porumbei ce se giuguleau pe umerii lui, iar din pământ, de jur împrejurul Domnului, creș-

teau roze, crini și margherite. Și îi bătă inima păsăricii de frică; totuși se tot învăță în jurul Domnului, până în cele din urmă se lăsă pe mână. Atunci Dumnezeu o întrebă ce dorește.

»Aș vrea să te întreb numai un lucru«, zise păsărică.

— Ei, cam ce ai dori tu să știi? grăi Domnul.

— Pentru ce să mă chem eu »Gușă-roșie« când sânt sură dela cloc și până în vârful coadei? De ce să mă chem eu »Gușă-roșie« când n'am nici măcar o pană roșie?«

Și pasărea își întoarse capul și ochisorii ei negri priviră rugători către Domnul.

De jur împrejur stăteau fasanii cu penele de un roș-auriu, papagalii cu gulere roșii, cocoșii cu piepteni roșii pe cap, ca să nu mai vorbim de fluturi, pești ca de aur, roze. Și natural că se gândea păsărică ce puțină vâpsea roșie i-ar trebui ei. Numai o picăturică să i fie pusă pe gușă, ca să devină pasere frumoasă și să i se potrivească și numele.

»Pentru ce să mă chem eu »Gușă-roșie« când sânt cu totul sură?« întrebă paserea din nou și aștepta ca Domnul să răspundă: »Ah, draguiță, văd că am uitat să-ți vâpsesc penele de pe gușă cu roșu, dar așteaptă o leacă și îndată o să le ai precum dorești.

Dar bunul Dumnezeu stete liniștit și doar grăi: »Ți-am pus numele »Gușă-roșie« și așa trebuie să te cheame! Bagă însă de seamă că poți să-ți capeți singură penele cele roșii« adăogă Dumnezeu și ridicând mâna lăsă pe păsărică să zboare din nou în lume.

Paserea, cuprinsă de adâncă grijă, sbură în

și aceasta fiindcă o credeau pe Maria Tezezia femeie neajutorată și supusă voinței lor. Altfel s'au purtat însă în urmă și încă mai altfel când l'au văzut pe Iosif II. strâmtorat în urma izbucnirii revoluțiunii franceze.

N'avem nevoie să ne mai amintim purtarea ei la 1830, la 1848, la 1859 și la 1866 pentru a să ne pătrundem de convingerea, că ea a încheiat pactul dualist cu gândul de a profita de situația ce i-se crea prin el spre a surpa puterea Coroanei și spre a se face ea însăși stăpână pe visterie și pe armată, — *dreptul ei avitic*.

Tot astfel a încheiat și pactul dela 1906 — nu pentru a să realizeze reforma electorală, ci pentru a să o facă peste puțină. Afiându-se atunci în strimtoare, au promis tot ceace li-s'a cerut, dar cu gândul de a profita de strimtoările Monarhiei, ca să nu facă nimic și să mai stoarcă concesiuni pentru întărirea pozițiunii lor.

Acesta e adevărul, care a ieșit azi la iveală pentru întreaga lume acum indignată de reaua lor credință.

Azi, la începutul secolului XX-lea, se cere și-n viața publică buna credință, pe care ori și care om de treabă ține s'o aibă în viața lui privată, și nu li-se mai iartă nici celor mai infumurați aristocrați să iee angajamente, de care nu pot ori nu vreau să se ție.

Și cu toate aceste — nu poate nimeni să știe, ce aduce ziua de mâine.

Conferința clubului deputaților naționaliști al Dr. Teodor Mihail a convocat, la Budapesta conferința deputaților naționaliști din Camera deputaților.

In conferința aceasta se va discuta chestiunea atitudinii ce are să ia clubul în Camera, care a fost convocată, la o nouă ședință, pe Vineri, 17 luna curentă.

Slovenii pentru școala lor națională. Liga slavo-poloneză »Edimost« a organizat Duminecă la Triest o adunare publică pentru școalele po-

porale medii și de specialitate slovene. Adunarea la care au participat peste 1700 de sloveni, după discursul deputatului austriac Ribor, a adoptat cu unanimitate hotărârea, că poporul sloven va lupta cu toate mijloacele pentru înființarea școlilor populare și de specialitate și protestează contra legii italiene, care se împotrivesc dorințelor slovenilor. Se face apoi apel în textul hotărârei către deputații sloveni din Reichsrat, ca să facă poșit necesari pentru realizarea acestei dorinți.

Un nou atac împotriva unei școli românești. Așa numitele școli »grănițerești« din țara Făgărașului au ajuns zile grele de tot. Anul trecut, comisiunea administrativă a declarat limba maghiară drept limbă de propunere pentru toate obiectele de învățământ. Nu s'a rezolvit încă această chestie, și »Gaz. Trans.« ne anunță un nou caz de ilegalitate izbitoare.

În urma stăruințelor Inspectorului școlar, eforia școlară din comuna Scorei a hotărât crearea unui al treilea post de învățător la școala din Scorei, s'a îngrijit de veniturile noului învățător și a deschis apoi concurs pentru noul post. Textul ce era să se publice a fost supus inspectorului școlar și, după aprobarea din partea acestuia, s'a trimis spre publicare Monitorului oficial din Budapesta, dimpreună cu taxele cuvenite. Zilele aceste, însă, redacția Monitorului oficial a retrimis textul concursului cu observația că »fiind retractat, nu se poate publica«.

Inspectorul școlar, regretând, pe semne aprobarea textului stabilit de eforia școlară, l-a desaprobat ulterior și fără știrea eforiei școlare s'a adresat Monitorului oficial, cerând să nu se mai publice!

Ne reținem de a mai face vreun comentariu la acest act de o ilegalitate caracteristică pentru felul cum se interpretează la noi legile țării.

Fereste ne Doamne de Kossuth! Ministrul de Comerț, Francisc Kossuth, a ajuns scorbile îl ridică pe o treaptă înaltă, amețitor de înaltă, fără ca însușirile lor să justifice acest joc al valorilor vieții. Până a fost puternică coaliția, Kossuth era mare, și inviolabil. Astăzi, nu are pe nimeni care să mai crează în calitățile lui necunoscute. În fruntea celor cari încep să se îndelețniciască cu propagarea adevărului despre Francisc Kossuth, e fostul președinte al camerei deputaților și fostul președinte al partidului independent înainte în țară alui Kossuth — Iuliu Justh.

fundul paradisului. Ce-ar putea face o păsărică precum e ea, ca să-și capete pene roșii?

Singurul lucru la care i se opriră gândurile fu ca să-și facă cuibul într-o tufă de măceș. Și acolo, între ramurile ghimpease, tot așteptă ca să i-se lipească vr'o foaie de răsură pe gușă și să rămână acolo ca o pată de vâpșeală.

Ani fără de număr trecuseră din ziua aceia care fu cea mai veselă din câte le văzuse pământul. Oamenii și dobitoacele părăsiseră paradisul și se împrăștiară pe pământ. Și atât de multe învățaseră oamenii, că știau să muncească pământul și să străbată peste ape; își făcuseră haie și născociseră câte și mai câte frumșeturi. Încă de mult învățaseră să zidească temple mari și cetăți puternice, precum Teba, Roma, Ierusalimul.

Ci sosi o zi nouă, despre care istoria pământului va să pomenească în veci.

În dimineața zilei aceleia stătea păsărică »Gușă-roșie« pe un maidan în fața porților Ierusalimului și cânta pușorilor, cari ședeau ghemuiți în cuibul lor dintr-o tufișă de măceș.

Și povestea păsărică puilor săi despre minunata zi când a așezat Domnul toate cele ce sânt, de le-a pus la toate nume, precum fiecare prihor a spus aceeași poveste pe care le-o lăsase cel dintâi care auzise cuvântul lui Dumnezeu și fusese atins de mâinile lui.

»Și vedeți voi — zise ea cu durere — atâtea mulțime de ani s'au scurs, atâtea roze au îmbobocit, atâtea pui de pasere au ieșit din ouă, dela ziua creațiunii, dar prihorul e tot păsărică sură. Până acum el încă n'a reușit să-și capete pene roșii pe gușe«.

Pușorii își întinseră gâturile și, căscându-și ciocul, întrebă dacă străbunii lor n'au încercat să facă vr'un lucru de ispravă, pentru a dobândi neprețuitele pene roșii.

»Toți am făcut a.ăt cât ne-a stat în putință, răspuse paserea, dar nici unul dintre noi n'a reușit! Iacă, chiar cel dintâi prihor, întâlnind odată o altă păsărică ce sămăna atât de mult cu el, prinse o dragoste nebună de dansa și începu s'o iubească cu atâtea putere, încât își simți pieptul ca arzând pe jar. Ah, se gândi el, acum înțeleg eu care a fost gândul Domnului: trebuie să iubesc cu atâtea căldură, încât penele de pe pieptul mi să se înroșească de para dragostei pe care o port în suflet. Dar n'a reușit, precum n'au reușit nici urmașii lui și precum n'o să reușii nici voi!« Pușorii ciripiră, sfâtuindu-se cam ce-ar putea face, că-i pare că începuseră a se simți nemângăiați fără de penele cele roșii ce ar fi trebuit să le crească pe gușă.

»Ne am fost pus noi nădejdea și în cântec! zise iarăși paserea și glasul îi tremură în tonuri prelungi, torongănite. — Chiar cel dintâi prihor cânta cu atâtea foc, încât simțea că i se aprinde pieptul și nădejdi nouă îi crescuseră în suflet... »Ah, se gândi el, »port în suflet focul cântecului și el trebuie să-mi înroșească penele de pe gușă... Dar n'a reușit, precum n'au reușit nici urmașii lui și pream nici voi n'o să reușii!«

Și atunci iar ieși un clipit dureros din piepturile pe jumătate goale ale pușorilor.

»De asemenea ne am pus nădejdea în curajul și vitejia noastră! zise paserea.

»Cel dintâi prihor a luptat cu înverșunare în contra altor paseri și pieptul lui ardea de para

Cu prilejul dării de seamă a deputatulul Dr. Nagy Sándor (Nádlac), Justh a știut de cuvânt să mai spună câteva cuvinte despre fostul său șef:

— »Dumnezeu să ne ferească pe noi și pe prietenii noștri de șefia lui Kossuth, pe care îl cedăm bucuros adversarilor noștri, știind bine că supt șefia lui vor da în curând de mal!«

Și pe omul acesta l'au preamărit ani de-arândul cei cari astăzi nu găesc cuvinte destul de aspre pentru a caracteriza incapacitatea lui politică!

«Palatul» și «rotativa». »Îmbunătățirea presei nu stă în palate și rotative, ci în valoarea individuală a gazetarilor, căci nu orișicare, care știe să îndruga fraze mărunte pe hirtie netedă, este și gazetar«. Aceste cuvinte scrise de »Drapelul« într'un articol de fond le reproduce, din prilejul unei polemici cu organul dela Brașov, »Telegraful român« din Sibiu, intercalând, după cuvintele »Palat« și »rotativă«, explicația: aluziune la palatul »Tribunei« și la rotativa »Luptei«.

Ce o fi voină să spună ziarul sibian cu această explicație, nu putem ști, mai ales că ziarul nostru atît în chestiunea alegerii de episcop dela Caransebeș, cît și în orice alte chestiuni de interes național a dat dovezi că cei din jurul lui nu sînt lipsiți de »conștiința și sentimentul responsabilității«...

Dar dacă, mulțumită stăruințelor depuse de întemeitorii ziarului nostru și încurajați de încrederea și sprijinul tot mai mare ce ni-le manifestă publicul cetitor, am ajuns să avem o casă a noastră, izbînda aceasta grea a nului ziar romînesc să nu fie proprie de-a servi altor ziare de îndemn? Confrații noștri să nu găsiască în progresul acesta îmbucurător pentru întreaga presă romînească decît un prilej de-a face comparații și aluzii ce lasă îndoileli asupra bunelor intenții ale celor cari le-au făcut?

Nu ne vine s'o credem și trecem peste acest incident, neprovocat de noi, cu seninătatea omului care și-a făcut datoria și e hotărît să și-o facă și pe viitor: în »palate« sau în »colibe«, cum îi vor permițe împrejurările.

Sărbătorirea d-lui Titu Maiorescu în Iași.

— Corespondență particulară a »Tribunii«. —

13 Decembrie 1909.

După retragerea d-lui Titu Maiorescu dela Universitatea din București și după inițiativa d-lui profesor universitar A. D. Xenopol, s'a luat frumoasa hotărîre să se facă aici în Iași, o sărbătoare demnă în onoarea Sărbătoritului profesor dupăcum s'a făcut și în București. Azi la orele 8 și jum. d. Titu Maiorescu a sosit aici, unde la

dorinței pentru lupte... »Ah, se gândi el, »penele de pe pieptul mi au să se înroșească de focul dorinței pentru lupte care palpăie în inima mea!... Dar n'a reușit, precum n'au reușit nici urmașii lui și precum n'o să reușii nici voi!«

Pușorii ciripiră cu curaj și ziseră că totuși vor încerca să câștige mult doritul privilegiu; paserea le răspuse însă cu durere că așa ceva e peste putință.

Ce-ar mai putea el nădăjdui, când atâtea strămoși iluștri n'au reușit să-și ajungă scopul? Ce-ar putea ei să facă mai mult decît să cânte, să iubească, să lupte?...

Acî paserea deodată își întrerupse vorbirea, căci pe-o poartă a Ierusalimului ieșiră mulțime de oameni cari, formînd un cortegiu, înaintau repede către colina unde se afla tufa de măceș cu cuibul ei. Erau călăreți cu cai mari, paznici cu suițe lungi, slujitori cu ciocane și cuie; erau preoți ce păseau mîndri și judecători; femei cari plîngeau, iar pe lângă toți aceștia, mulțime mare de oameni ferioși, turbați. Pe urmă de tot, veneau vagabonzi de tot soiul, urlînd și strigînd în gura mare.

Bietul prihor stătea înspăimîntat pe marginea cuibului său. El tremura de groază în fiecare clipă, ca nu cumva tufișă de răsură să fie călcată și puii lui omorîți.

»Păziți vă! strigă el către pușorii cari nu-și dădeau seama despre pericol. — Strângeți-vă la un loc și tăceți! Iacă, vine un cal să treacă drept peste noi! Dincoace trece un luptător cu sandale de fier; dincolo trece mulțimea sălbatică!...

Dar n'apucase păsărică să termine cu povețele și deodată rămase nemișcată și amuți:

gară a fost întâmpinat de către d-nii profesori universitari, în frunte, cu d. rector dr. Bogdan.

La orele 10 și jum. d. Maiorescu împreună cu d. rector Bogdan se duc la primărie. Aici d. N. Gane, primar, însoțit de consiliul comunal îl întâmpină. D. Gane vorbește în numele eșenilor, zicând, că sânt fericiți că pot avea câteva ceasuri pe iubitul d. Titu Maiorescu, care aparține și lașilor încă din 1862. Arată însemnătatea aceluia locaș unde d. Maiorescu a ținut cele 12 conferințe, — încheind dorindu-i bună venire.

D. Maiorescu, răspunde că și amintește cu drag de zilele petrecute în Iași și că se simte fericit văzându-se între prietenii săi.

După aceasta se duc la Școala Normală »Vasile-Lupu« unde este întâmpinat de întreg corpul profesoral, în frunte, cu d. Mitru, directorul școlii. D. Maiorescu face o frumoasă cuvântare urezând bună venire d-lui Maiorescu, care a fost pe vremuri director al acestei școli.

Strașnic de frumos răspunde d. Maiorescu.

A urmat o frumoasă producție a elevilor și după aceasta cu toții s'au îndreptat spre liceul internat, unde a avut loc un banchet în onoarea savantului d. Maiorescu. Aici au vorbit d-nii Tomida, director și d. Paul, profesor, iar din partea elevilor a vorbit liceanul Naum.

După amiază a început adevărata serbare împănitoare în aula universității, — sala fiind ticsită de lume. Tot ce lași au ca floare a gândirii și au dat întâlnire aici.

D. rector dr. Bogdan, în o scurtă dar admirabilă vorbire salută pe d. T. Maiorescu în numele universității eșene, de unde a pornit quisantenta ideilor mari. Arată programul minunat întocmit al d-lui Maiorescu, pe când era rector la această universitate, citind câteva afișe din anii 1868—69, când a introdus studiul filosofiei, esteticii și antropologiei.

Urmează d. Găvănescu, care vorbește în numele facultății de litere. Arată opera cea mare a d-lui Titu Maiorescu, zicând, că d-lui a pus frumosul în serviciul adevărului și adevărul în serviciul omului. Arată că în opera sa se găsește patriotismul care ar trebui să stăpânească pe toți de acelaș neam.

D. P. Râșcanu, vorbește din partea senatului universitar, arătând greaua sarcină pe care și a luat-o când a venit, în țară, la 1862, când totul se centralizase la București, iar Iași era gol.

D. Dr. Cosmovici, arată cum d. Titu Maiorescu ne-a adus pe calea cea bună.

D. A. D. Xenopol, arată cum d. Maiorescu a slujit neamul românesc și asta mulțumită d-lui Titu Maiorescu, care l-a ajutat în toate.

Studentul Manoliu Radu, vorbește în numele studenților și arată munca depusă de d. Titu Maiorescu, în tot timpul activității sale, sfârșind că acțiunea ilustrului profesor nu este cea din

aproape uita-se primejdia pentru care o cuprinsese tremuratul,

Îndată sări în cuib și întinse aripile peste pușori. »Oh! așa ceva e îngrozitor! zise ea. — Nu vreau ca să vedeți păcatul acesta! Sânt trei osândiți pe cari trebuie să-l răstignească. Și pasărea își întinse aripile, așa că puii nu putură vedea nimic, ci auziră doar șgomotul ciocanelor, vâztele celor osândiți și urletele mulțimei. Prihorul urmări toate cele ce se întâmplaseră și rămase împietrit de groază. El nu-și pută lua ochii de pe cei trei osândiți.

»Ce cruzi mai sânt oamenii! zise paserea după o clipă. — Nu numai că au bătut în cuib pe acești nenorociți, ci pe capul celui din mijloc au mai pus o cunună de spini. Și iată, ghimpii l-au înțepat fruntea și țâșnește sângele!... adăogă paserea.

»Cât de frumos e omul acela și cum privește înprejur cu stăta blândete, așa încât oricine-l ar vedea, ar trebui să-l iubiască! Par'că simt o săgeată în inimă când îl văd cum pătimește.« Și paserea simți din ce în ce o dragoste tot mai adâncă față de osânditul cel cu coroană de spini.

»Dacă ași fi eu ca frate-meu vulturul, se gândi ea, i-ași trage piroanele din palme și cu ghiarele mele cele puternice aș imprăști toate câte îl torturează.« Văzând cum curgea sângele din fruntea răstignitului celui cu cunună de spini pe cap, paserea nu mai putu sta nemișcată în cuibul său.

»Cu toate că s'mic și slab, totuși trebuie să

urmă. D. Maiorescu, adânc emoționat, se scoală și-l sărută pe obraz.

D. Maiorescu încheie cuvântările și este primit la tribună în mijloc de aplauze. D. Maiorescu are la o vârstă așa de tânără de 32 ani părăsește această universitate, de care li leagă atâtea amintiri scumpe. D. Maiorescu face istoricul înființării »Junimeii«. Arată cum la 1862, Iași scăpase prin centralizarea muncii științifice la București, și cum d. Maiorescu împreună cu d. A. D. Xenopol au lucrat la ridicarea nivelului cultural al gloriosului Iași.

Mulțumește pentru primirea ce i-s'a făcut, mulțumește tânărului student, glasul sincer al tineretului universitar. Sfârșește zicând, că din des-părțire i-s'a făcut o mângâiere sufletească.

Serbarea s'a terminat la orele 5½.

D. Titu Maiorescu pleacă cu trenul de 9 seara la București.

Caius Iulius.

Situația parlamentară în Austria.

Situația parlamentară s'a complicat din nou în momentul când toată lumea politică se aștepta la o împăcare a partidelor.

Mulțumită stăruințelor șefului clubului polon, Gomblinski, se începuseră chiar tratative cu privire la reconstruirea cabinetului pe baza unei pari-ați acceptabile: cinci miniștri germani și cinci miniștri slavi — după votarea provizoriului bugetar și a convenției comerciale cu România. Dar îndată la prima citire a proiectului de lege despre provizorul bugetar, membrii uniunii slave au dovedit că sânt hotărâți să nu cedeze din pretenția lor veche ca rămânerea să se facă înainte de votarea provizoriului. Au înscenat o mică obstrucție.

tate cantitativă și calitativă; cerea ca nu numai să fie numiți 6 miniștri slavi, dar ca și ministerele mai importante să se împartă între germani și slavi, în mod egal, cu excepția prezidenției consiliului de miniștri și a ministerului apărării țării.

Aici s'au poticnit toate tratativele.

Se afirmă, însă, că nu chestia ministerelor a agravat situația, ci atitudinea agrarilor cehi în ce privește convenția comercială cu România. Agrarii cehi își văd amenințate interesele lor prin noua convenție și nu vreau

pot face ceva pentru sărmanul acesta de osândit! se gândi prihorul.

Părăsi cuibul și sburând, începu a se învârti în aer înprejurul răstignitului. Îi dete ocol de câteva ori, fără să îndrăznească a se apropia, căci el era o păsărică fricoasă și niciodată nu cutezase să se apropie de vre un om... Dar încetul cu încetul prinse curaj, sbură drept la răstignit și trase cu ciocul un spin ce i-se înfipse în frunte. Când trase spinul din fruntea celui ce pătimea sări o picătură de sânge pe pieptul și se întinse îndată, așa că toate penele de pe gușa îi erau roșii de sânge. Atunci răstignitul șopti către pasere: »Pentru mila ce porți în suflet, ai dobândit celace neamul tău întreg a căutat să câștige străduindu-se mereu, încă din ziua creațiunii!«

Și când paserea se întoarse la cuibul, său puil începură să strige: »Ți-e gușa roșie; penele de pe gușa ta sânt mai roșii decât rozele!

— E o picătură de sânge din fruntea sărmanului celuia de răstignit, răspunse paserea, — și are să se iee îndată ce m'oi scâlta în vr'o gărlă sau în vr'un isvor limpede!«

Dar oricât se scaldă păsărică, nu se mai luă înroșeala de pe pieptul ei, iar când îi crescură puil, se ivi culoarea roșie și pe penele de pe gușile lor, așa precum se vede pe gușa fiecărui prihor încă din ziua răstignirii Domnului.

(»Luceafărul«)

D. N. Ciotari.

s'o voteze, dar profită de chestia reconstruirea cabinetului pentru a tăinuși opoziția lor împotriva convenției cu România.

Bienerth, președintele consiliului de miniștri, văzând noua atitudine opozițională a uniunii slave și hotărât să asigure votarea convenției comerciale cu România, a cerut o audiență dela Majestatea Sa pentru a obține autorizația de-a dizolva, la nevoie, Reichsrathul. Autorizația aceasta i-a fost dată.

Pe ziua de astăzi a fost convocată conferința partidelor slave pentru a aduce hotărâre în ce privește continuarea obstrucției.

Despre această conferință, corespondentul nostru ne telegrafiază:

Disolvarea iminentă a Reichsrathului.

Viena, 14 Decembrie. În ziua de azi nu s'a adus nici o decizie în chestia convenției comerciale cu România. Rutenii au prezentat două propuneri de urgență. Cea dintâi a fost respinsă. Ședința s'a închis până mâine dimineață. Deputații agrarii ai tuturor partidelor au avut o nouă constatare în decursul zilei de azi. Premierul Bienerth a declarat, că respinge separarea convenției cu România de convențiile cu celelalte state și va dizolva parlamentul. Agrarii continuă totuși să declare, că admit numai convenția cu România, iar pe celelalte le resping. Tratativele se continuă azi. Sânt temeri, că nu se va ajunge la nici un rezultat.

Convenția comerc. cu România.

Viena, 14 Decembrie. Comisia de justiție din Reichsrath a admis cu unanimitate convenția comercială cu România. În aceasta comisie s'a luat hotărârea să se ocrotească reciproc operele de literatură și artă fotografică și s'a numit referent în aceasta

Procesele „Gazetei Transilvaniei“.

— 18 luni temniță, 1600 cor. amendă —

Am publicat la vremea sa, pe baza telegramelor primite dela corespondentul nostru, osânda grea la care a fost condamnat vechiul organ de luptă din Brașov în trei procese de presă. D. Sever Dan a fost condamnat la 4 luni închisoare și 500 coroane amendă, d. Francisc Hossu-Longin, avocat în Deva, pentru articolul »Mea culpa« la 1 an închisoare și 1000 coroane amendă iar d. A. Folea la 2 luni închisoare și 100 coroane amendă!

Dăm, după »Gaz. Tr.«, câteva amănunte asupra procesului poroit contra d-lui Francisc Hossu-Longin.

În articolul pentru care d. Dr. Hosszu a fost osândit la 1 an închisoare, cele mai grele (?) pasaje sânt acestea:

»...Oricât ne-am amăgi pe noi și lumea din jurul nostru, — oricât ne-am fâli cu străbunii noștri, — oricât ne-am plânge, la toate ocaziunile, și oricât ne-am încerca, să arătăm în scris și cu graiu viu, că soarta noastră e excepțională, ba că e insuportabilă, rămâne fapt: că cea mai mare parte, am putea zice, aproape totalitatea intelectualilor noștri, naturali, îndatorații conducătorii ai luptelor ce avem să le pu tăm: nu vreau să lupte așa, — precum recer atacurile ce zilnic întâmpinăm, ci supt diverse pretexte, se suptrag pe rând, și astfel luptele noastre n-au să fie decât pierdute și azi și mâine...

»Câte interese mari nu se periclitează în comune, în opide și orașe, mai cu seamă pe terenul justiției și al administrației!«

»Inzadar s'ar nega, Inzadar ne am trudi să ascundem, sau să dăm o altă înfățișare faptelor, răul acesta există și mereu se întinde ca urmare firească a lucrurilor, de care nu se pot bucura decât cei ce încep a cunoaște slăbiciunile și păca-

tele noastre și cari se și grăbesc a le exploata în favorul lor și spre nimicirea noastră sigură.

„Un neam ca al nostru, încunjurat de atâția și de așa puternici dușmani, trebuie să poarte lupte foarte chipzuite, cu mari sacrificii și cu un adevărat devotament...

„De aceea, conducătorii intelectuali și peste tot cei ce au datoria și chemarea de a fi sprijinul și povătuitorul poporului nostru, să nu aibă altă grijă decât a fi neconținut la postul lor, ca fără șovăire, cu toate jertfele și ostenețele, să savă în ajutorul persecutaților, — preoții, învățătorii, notarii chiar, — apoi proprietarii și alții cu dare de mână, să nu lase să treacă nici o ocaziune, când țăranul se persecută, a-i fi de ajutor...»

„O, câte ocazii nu se oferă în viața poporului, când intelectualii noștri, prin pășirea lor rezolută, prin caracterul lor ferm și prin munca asiduă și inteligența lor impunătoare, pot delătura pericolele imense, pot apăra și mântui interese incalculabile și pot pune în respect pe cei mai neîmpăcați dușmanii și răuvoitori ai neamului nostru...

„C'un cuvânt: mai multe fapte, decât fraze sforăitoare, mai multă demnitate și bărbăție, decât tertipuri și aergări după prelinia sau mila dușmanului, — mai multă muncă și jertfă, decât umilire și cersire după protecții... mai bine a duce o luptă pe față și rezolută, decât o luptă numai la aparență!...»

Președintele întreabă pe acuzat, dacă dorește celirea întregului articol? La ce d-sa răspunde negativ. La dorința procurorului președintele însă a dispus citirea articolului întreg în traducere maghiară. Acuzatul ascultă în liniște, procurorul își suceea mustata dreaptă, jurații ascultau cu gurile căscate cuprinsul frumosului articol — iar românii din sală — ar fi dorit să le fie îngăduit a întrerupe cu aplauze fiecare propoziție.

Urmează rechizitorul procurorului Tarr, — care aprcape din cuvânt în cuvânt consună cu mult de astăzi toamnă când cu scrisoarea lui făcută de răzăr prin istorie etc. Incepe cu afirmația că românii sânt aici de prin secolul al XIII-lea și XIV-lea, apoi îndrugă ceva despre Suplex libellus Valachorum, revoluția lui Dozsa, Horiz, despre Maior, Șincal, revoluția din 1848, când au pierit o mulțime de femei maghiare, apoi — după vreme de un ceas bun îndrugă tot pe calapodul asta, se ocupă vre-o 5 minute cu articolul — și apoi iarăși — o jumătate de ceas arată cât de fericiți sânt românii în Ungaria. Maghiarilor au să le mulțamească și cultura — etc. apoi au 49 foi (?) în Ungaria, peste 200 de școli, congrua, salariul învățătoresc etc. — Apoi — spune mincluna aceea veche cu soarta ungarilor din România — spune o mulțime de necuviințe la adresa României și prin asta crede că a dovedit agitarea în articolul »Mea culpa« — deci cere declararea acuzatului de vinovat.

Rechizitorul slab al procurorului, care a ținut un ceas și jumătate — a produs o vie indignare, ce se putea citi atât de pe fața acuzatului — cât și de pe a publicului român prezent. Procurorul — s'a așezat pe scaun și aștepta să înceapă »valahul«. Se aștepta el desigur la un răspuns lung, care să facă necesară patetica replică. Dar n'a fost așa. Bătrânul luptător, cu fruntea senină, cu liniștea unui apostol și cu blândeța unui sfânt — se ridică și face următoarea declarație: »In deplina conștiință a nevinovăției mele, din principiu nu voiesc să mă apăr!« Un murmur în sală. Judecătorii înlemniți, iar procurorul galben-negru de mânie și ciudă. Cum nu! Patriotica lui vorbire de un ceas și jumătate — să fie atât de desconsiderată!...

Apoi s'au făcut cunoscutele formalități înainte de retragerea juraților pentru enunțarea verdictului. Consfătuirea juraților a ținut abia 5 minute, după care au anunțat verdictul, bineînțeles: da.

»Din procesele aceste — scriu ziarele din Viena cu acest prilej — oricine își poate face o idee despre martiriul îngrozitor ce are să-l îndure presa românească din Ungaria și cu adevărată admirație trebuie să privești la energia și stăruința cu care presa aceasta, conștientă de datoria ei patriotică, duce lupta împotriva acestei campanii de nimicire.«

Discursul d-lui Iorga.

(Urmare).

O voce: Să vă cedăm locul. (Ilaritate).

D. N. Iorga: Dacă toți vor fi de părerea d-tale și dacă aş avea și partizani! (Ilaritate).

Apoi se mai anunță încă o lege, o lege care va schimba, cum se zice într-o românească mai stricată, asietă impozitului, țara aceasta având privilejiul în materie de impozite că se deosebește prin aceea că acela care nu are nu dă, și cine n'are, dă. (Ilaritate). Principiu foarte frumos și creștinesc, care este bine să domnească cât mai multă vreme într-o țară fericită, cum e a noastră. Și dovadă că principiul acesta încă și foarte democratic, este că un bărbat care face mișcare și agitație democratică în țară la noi, este acela care a sancționat cel din urmă, acest luminos principiu de economie financiară: să dea țăranul, fiindcă n'are și e deprins; boierul să dea mai puțin, fiindcă are mai mult și e mai deprins să dea. Se zice că se va revedea socoteala; să dea Dumnezeu să se revadă! Este întrebarea însă când se va revedea și cum.

Știți, când o lege atinge cifre, când sânt persoane cari stau în dosul cifrelor, este permis oricărui să aibă îngrijorare. Interesele celor cari plătesc puțin, este cine să le apere; interesele celor cari plătesc mult, nu văd cine ar putea să le apere. Nu văd pe cei 30 deputați țărani ai colegiului al treilea, foarte bun guvernamental, cari au aplaudat Mesajul din anul acesta și nu mă îndoiesc că vor veghea, tocmai pentru că sânt puțini, cu vitejia și priceperea politică datorită între altele și portului frumos pe care l-au adus aici în Cameră, vor veghea ca aceasta mare transformare financiară să se îndeplinească, ca țăranul să fie redus la situația nenorocită din țările nenorocite, adică de a nu plăti mai mult decât ar trebui și să părăsească situația fericită de a plăti mai mult decât s'ar conveni și adeseori mai mult decât poate!

Dior, ar fi foarte greu să enumere cineva toate legile acestea speciale ale celui mai lung dintre Mesaje, care dovedește prin lungimea lui însăși care este zorul de muncă și puterea de activitate a guvernului. Dar voui zice: deși e foarte frumos și foarte corespunzător, și nimeni nu se poate ridica împotriva punctelor pe cari le cuprinde, este totuși această mică greutate; ce faceți cu făgăduiala cea mare? Căci după unii făgăduiala este îndeplinită, iar după cei mai mulți, cari nu sânt aci, și nu pot vorbi, făgăduiala nu este îndeplinită.

Guvernul are fără îndoială mijloacele sale de investigațiune, dar și noi particularii putem să avem mijloace de informațiune și să știm cari legi se aplică și cari nu. Durerea omenească este vorbăreață, și cine simte nemulțămire caută pe cineva, căruia să-i spuie motivele nemulțămirilor sale.

Prin urmare, am vorbit și eu cu destui oameni din diferite colțuri ale țării, și ei mi-au spus că legea dlui Stelian se aplică — s'ar putea aplica și mai bine, dar se aplică; dar celelalte legi se aplică în așa fel, că era mai bine înainte.

Iată jandarmul salvator, pe care d. șef al guvernului îl pune alături de preot și de învățător și de notar la congresul băncilor populare dela Galați, se pare că nu ar avea calitățile cari se cer dela un blând reformator al satelor.

Se zice că atențiunea lui este împărțită între binele țăranului și al soției acestuia și între animalele domestice ale țăranului.

Este greu, dlor, să întrunească aceste trei condițiuni, și ar fi bine, întru ce privește elementul feminin și gospodăria țărănească, ca el să lase în seama soțului și a stăpânului acelei gospodării. (Râsete).

Va să zică, o lume întreagă, săracă, năcăjită, zice că tot ce ar mai trebui să se schimbe în România vechie, ca să semene cu cea nouă, care s'a făgăduit formal de toată lumea în 1907, și nu a fost făgăduială pe care să o facă numai un ministru și ceilalți, făcând să o aprobe, ci au făgăduit-o toate partidele, și pe urmă M. S. Regele României a pus iscălitura sa pe un manifest, care făgăduia o refacere a României, în ce privește elementele de căpetenie ale vieții sale întregi.

Așa ceva nu s'a făcut, și când lumea cere și guvernul răspunde cu linia ferată dela Tulcea la Constanța și cu scăparea ultimelor rămășițe ale pădurilor noastre și revine cu proiectul de colegiu unic la alegerile județene, unde votează așa de puțină lume și are de ce să voteze așa de puțină lume, că știu ei cam cât fac consiliile județene, atunci poate întreba cineva: guvernul, când a făgăduit să dea România nouă, era sincer ori nu era sincer? Nu fac insulta guvernului să spun că, în momentul acela nu era sincer. Sincer era. Aceia cari au plâns, au plâns lacrimi adevărate, nu le-a adus de acasă. Plânge omul de te miri ce, dar ce, nu era atunci de plâns? Și lacrimile au fost în ochii tuturor. (Va urma).

O ultimă încercare.

Criza.

Arad, 14 Decembrie.

Audiența de azi a primului ministru e considerată în cercurile politice ca preludiul desnodământului crizei. Guvernul a mai făcut azi, prin șeful său o ultimă încercare de a îndupleca pe monarchul se renunțe la rezistența sa pasivă și să hotărască în chestiunea soluțiunii. Guvernul coaliționist se alintă adică în nădejdea că ministrului de externe îi va fi succes în sfârșit să-l reabiliteze în fața domnitorului și astfel să-i facă cu puțință rămânerea.

Pentru a amăgi opinia publică, guvernul, prin comunicate inspirate, spune că nu va prezenta camerei proiectul de indemnitate decât primind dela monarchul garanția că, imediat după adoptarea proiectului în cameră, va fi desărcinat. În restimp guvernul va găsi pentru rămânerea sa o justificare, — deocamdată el voiește să instrunească spiritele în favoarea sa pentru a putea obține indemnitatea.

Partidul lui Justh, alături de celelalte partide opoziționiste, sperăm însă să zădărnicească visurile dulci ale cavalierilor votului plural.

Pentru azi avem următoarele informații:

Audiența lui Wekerle.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Ministrul președinte, Wekerle, însoțit de secretarul său a sosit azi dimineață la Viena și a tras la palatul ungar. Iată după sosire a primit vizita secretarului de stat Verlessy. Cu câteva minute înainte de ceasurile 10, Wekerle s'a dus la Burg, unde fix la ceasurile 10 a fost primit în audiență.

Galoși, ghetete pentru zăpadă veritabile de Petersburg

se capătă la WEISMAYR FERENC Timișoara, numai în cetate, str. Hunyadi.

Ghetetele de gumă de Petersburg sânt veritabile și mai fiind prevăzute pe talpă cu un triunghi roșu, și anul fondării 1860.

Eșind dela audiență, care a durat o oră, Werle a declarat ziaristilor că a cerut și primit dela Majestatea Sa autorizare pentru a prezenta camerei proiectul de Indemnitate.

După audiență primul ministru a vizitat pe ministrul de externe, Aerenthal.

Un autograf.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Aflu din isvor bine informat că cu prilejul audienței sale de azi primul ministru a primit un autograf, care conține declarațiile ce va avea să facă pentru clarificarea situației, în cea dintâi ședință a camerei.

Andrássy, Apponyi și Kossuth vor să plece.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Conform unor informații ale ziarului »Mittags-Zeitung«, e vorba și de un autograf regal, prin care guvernul e imputernicit să conducă și mai departe afacerile și i-se pune în perspectivă, că va fi desărcinat cât mai curând. Autograful acesta s'a redactat pentru a împăca pe miniștrii Andrássy, Apponyi și Kossuth, cari au declarat că nu vor să facă parte din un cabinet de tranziție. Se spune, din izvor necontrolat, că ei vor fi invitați pe Joi la Viena, pentru a fi induplecați să stea.

Tactica partidului independist.

Budapesta, 14 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Se știe că partidul independist va organiza o strașnică opoziție contra guvernului și că toți membrii partidului așteaptă cu neastâmpăr lupta. Există între ei însă oarecari divergențe de tactică. Un membru marcant al partidului a făcut în privința aceasta următoarele declarații: — O parte a partidului (minoritatea) dorește ca lupta să se pornască cu cea mai mare ușurință și în ședința de Vineri. Majoritatea e însă de părere că lupta să se declare numai după proiectul de indemnitate va fi trecut deja prin ședința comisiei financiare. Guvernul să fie întâmpinat Vineri cu manifestații demonstrative, iar eventualul său »apel« cu risete batjocoritoare. Justh a făcut aseară în clubul independist următoarele declarații:

— Guvernul coaliționist nu va putea începe nici o acțiune pe care noi să n'o combatem cu cea mai mare energie; iar dacă împrejurările ne vor sili — noi vom lupta și cu pumnul. Pentru orice eventualitate — stăm gata de luptă.

Biroul central al partidului a chemat pe toți membrii partidului în capitală, ca să fie de față la inaugurarea luptei. Fiecare membru a fost înrebat și de chipul cum dorește să ia parte la desbaterile de Vineri în cameră.

»Joi vor avea loc lucruri importante«.

»N. Fr. Presse« face următorul prognostic asupra situației: Situația atât în Austria cât și în Ungaria e complect răsturnată. Aci poate deja năne se va aduce hotărârea, iar în Ungaria, Joi vor avea loc lucruri importante. Se va convoca camera ca guvernul să poată prezenta proiectul provizoriului bugetar. Cu acest prilej partidul independist va începe o opoziție din cele mai strașnice, ori probabil obstrucție și acestei lupte guvernul actual va trebui să-i facă față, deoarece nu s'a găsit nimenea, cine să se lase jertfit, ca apoi să fie dat la o parte. Situația s'a agravat atât în Austria cât și în Ungaria, și aici și acolo amenință obstrucția. Sântem deja în a treia săptămână din Decembrie și nici Austria, nici Ungaria, nici monarhia nu are buget provizoriu.

Kossuth pentru votul plural.

Cu prilejul dării de seamă a aderentului său Alexandru Nagy, Justh a ținut Duminecă în Csaradpalota o strașnică filipică contra lui Francisc Kossuth, caricatura umbrei tatălui său. După ce a arătat pas de pas, duplicitatea lui Kossuth în multe peripeții ale crizei și după ce a zugrăvit în culori tari caracterul lui grandoman și șovăitor, Justh a continuat astfel:

— Grosul partidului independist n'a putut rămâne împreună cu Kossuth, de oarece în același timp când partidul dorește votul universal, aderenții lui Kossuth cer votul plural, ba sânt între ei vre-o câțiva, cari doresc să reducă până și numărul de azi al alegătorilor. Desbinarea va avea urmări bune, întrucât partidul a scapat de cece nu voiau să facă o politică independistă adevărată; nu vor mai fi în sânul partidului independiști falși, și acțiunile partidului nu vor mai fi stavilite ca până acum de ei. Har domnului, piedeci de acestea nu se vor mai lvi în calea noastră.

Declarațiile lui Justh au stârnit un viu resens în cercurile guvernamentale, — căci urzitorii votului plural știu prea bine, că în fața chiar a poporului unguresc, străduințele lor sânt cele mai odioase și că până și acest popor prostit de frazele șovine reprobă cu indignare, reprobă fără deosebire pe toți aderenții pluralismului.

Procesul contra lui Friedjung.

Procesul politic ce se debata acum înaintea curții cu jurați din Viena pare că va intra într-o fază nouă. Cererea avocatului acuzatorilor — deputații croați — de a se cita ca martori toți cei despre cari e vorba în documentele și actele prezentate de acuzați, e proprie să complice procesul și să îngreuneze lămurirea adevărului.

Și până acum o mare parte dintre cei vizati în actele amintite au declarat pe cale telegrafică, că ei n'au stat în nici o legătură cu coaliția sârbo-croată și că toate documentele prezentate de acuzați sânt falșuri primitive.

Chiar și un ministru al Serbiei s'a grăbit să dea această declarație, adresându-se profesorului Masarik din Viena, cunoscut pentru simpatiile ce le nutrește față cu aspirațiile croaților.

Despre ziua de azi primim următorul raport telegrafic:

Ziua a cincia.

Viena, 14 Decembrie. În ședința de azi procesul a început să ia o întorsătură foarte favorabilă pentru croații acuzatori.

Fr. Supilo anunță că va fi reprezentat prin avocatul Walter Rode. Benedikt, avocatul acuzatorilor, spune că a primit dela deputatul croat Zagoraț, a cărui ascultare o ceruse ieri, o telegramă în care acesta declară că, nu-i adevărat că ar ști ceva despre relațiile coaliției sârbo-croate cu Serbia. Benedikt, cu toate aceste, cere să fie chemat și Zagoraț.

Președintele dă citire hotărârii tribunalului în ce privește martorii propuși de acuzatori. Se admite citarea martorilor Zagoraț și Zeinko Sachs, cari vor avea să declare dacă au existat sau nu legături politice între coaliția croată și Serbia; se admite citarea martorilor: Gavriła Damianoviciu, contele Pejacevici, comerciantul Jelovaț din Semlin, deputatul naționalist din Camera ungară Mihail Polit. Nu vor fi chemați deputații austriaci și nici un martor din Serbia pe motiv că, dacă

s'ar constata că și ei sânt vinovați de înaltă trădare, ar putea fi arestați. Președintele declară, însă, că dacă s'ar prezenta vreunul de bună voie, va admite interogatorul lui.

Tribunalul hotărăște citarea martorilor propuși de Supilo: vicepreședintele locotenenței Dalmației, Tonici și contele Szapáry. Avocatul lui Supilo cere să fie chemați ca martori și Nardeli, locotenentul Dalmației și Cingria, primarul Regusei, cari vor dovedi că baronul Chlumetzky este un om de nimic, care s'a ținut numai de chiefuri, nu s'a interesat de politică și a fost mutat din Ragusa din pedeapsă. Cere să fie ascultat contele Pejacevici căruia să i se pune întrebarea dacă ar fi dat lui Supilo orice sumă de bani ce l-ar fi erut cacesta.

Tribunalul respinge cererea lui Supilo.

Friedjung face declarații în ce privește modul cum a ajuns la documentele sale. Statul major primia documente asupra mișcării din Serbia, din cari reeșia amestecul coaliției cu Serbia. Friedjung, profitând de aceste documente, a voit să scrie o serie de mai multe articole, dar după publicarea primului articol clironomul Serbiei a abdicat și s'a început acțiunea de împăcare. Pentru a nu ațâța spiritele, Friedjung a renunțat să-și continue articolele.

Interogatorul lui Bozidar Marcovici, profesor universitar în Belgrad și președintele Ligei »Slovenski Jug« — care s'a prezentat nechemat — face impresiune adâncă. El face istoricul acestei Lige și analizează toate procesele verbale ale Ligei. Constată că documentul principal e procesul-verbal al unei ședințe a Ligei, ținute în comun cu comitatul bandelor sârbești, *supt președinția lui*, în care s'ar fi hotărât, la 21 Octombrie 1908, să i se dea lui Supilo suma de 6000 coroane. *Marcovici declară că acest proces-verbal a fost în Berlin la congresul juridic.* Declarațiile aceste fac senzație.

Kienböck (apărătorul lui Friedjung): Intreb pe dl martor dacă e partizan al regicizilor.

Sala întreagă izbucnește în proteste zgomoase. Martorul refuză să răspundă.

Ședința se ridică și se va continua mâine.

Sărbătoarea noastră.

Impresii.

Sîmbătă seara s'a dat concertul. Nu știu cum, dar parcă cuvîntul acesta îmi sună atît de străin în urechi. Poate din cauza, că viața noastră socială e abia la începutul dezvoltării ei, sau că sîntem prea puțin muzicali și dispunem de prea puține forțe artistice.

Cu toate acestea așteptam cu nerăbdare seara. Variația programului era cu atît mai interesantă, cu cît ne rezerva multe surprize. E vorba de debutul unor artiști, în jurul cărora s'a făcut o oarecare reclamă, care trebuia justificată.

Am zis, că noi românii nu sîntem muzicali. Aceasta, nu însemnează, că n'am dispune de un gust artistic, și mai ales, că n'am avea pretenții artistice. Din contră cerințele noastre pe acest teren le putem numi exagerate, pentru că ne-am obicinuit a nu ne mai mulțumi cu puținul ce-l avem, ci căutăm a ne avînta în niște sfere, foarte nepotrivite cu firea noastră și cu puterile noastre de pricepere. Nu vreau să judec lumea după mine, dar îmi iau îndrăzniala să afirm acest lucru în urma experiențelor făcute în seara concertului.

În timpul declamațiilor alese din bogata noastră literatură populară, — o alegere foarte norocoasă — publicul întreg a fost ținut într-o atenție de școală, cu tot aranjamentul displăcut al scenei, fiind un podiu jos, unde dispărea aproape figura declamatoarei.

A urmat iscusitul nostru cîntăreț, părintele Popovici — Orade, cu vocea lui dulce și melodioasă de tenor, care n'ar fi avut un succes atît de strălucit, dacă ne-ar

Dudás Sándor

cojocari în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocure pentru picioare, lănării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vînat.

fi plictisit și el cu arii streine, neînțelese și mai ales puțin gustate de publicul nostru.

Ne-a cîntat doine naționale, cu un timbru vocal și nește ondulațiuni mișcătoare de plăcute.

Dna Lucia Cosma, cu școala ei înaltă franțuziască ar fi o adevărată artistă, dacă n'ar ignora cu desăvîrșire jocul de scenă.

Forța dnei Cosma se poate vedea numai în operele clasice. Ariile naționale sînt cîntate cu mai puțin meșteșug.

Aci e locul să amintim, că arta e adevărată atunci, cînd ea place. Ori, cu toate că Doamna Cosma debutează cu mai mult succes în operele compozitorilor mari streini, d-sa a fost ascultată cu mai mult interes atunci, cînd ne cînta doine naționale. Iată dară justificată acuzația mea de mai înainte, că avem pretenții exagerate în ale artei, fără a avea cultura muzicală necesară, pentru a o putea înțelege și gusta, cu toată patima seducătoare ce poate s'o desvolte.

De-accea pe vremea cînd se cînta aria nebunei din «Lucia de Lamermoor», o parte din public se stabilise în antreu, fumînd și vociferînd.

Nu era retragerea aceasta o lipsă de respect față de artistă, nici un dispreț al artei. — Era aceea ce pomeniam mai înainte o lipsă de legătură sufletească între artist și publicul nostru. Tot ce e național, tot ce e rupt din inima poporului nostru va rămînea superior tuturor capodoperilor streine și ori de cite ori ni-se va cînta o doină națională ori o ardeleană de-a lui Ghiuș dela Abrud, voi striga și eu și cu mine toți cei se simt rominește: «Ține aci, că mai dau un zlot!»

Tocmai din motivele acestea nu ne-a putut însufleți nici italianul și mai ales tînărul violinist, care a început prea de timpuriu cu debutul în public.

În schimb Tempea a fost sufletul acestei serate. Cu o vervă, care o găsești la el numai în orele bine plătite, simpaticul nostru artist băga cu amîndouă minile puhoi de viață în neînsuflețitele clape ale pianului.

«Mina stîngă o plimbam valuri-valuri pe jumătate cîmpul clapelor — îmi povestea el a doua zi, despre icoana concertului, — iar dreapta o țineam în loc; cu degetul ăsta (îmi arăta degetul mare) băteam tonul, iar cu ăstelalte trăzniam melodia. Și pornia potopul de tonuri brrr, dela un capăt pînă la celalalt, — vin și hunii, vin și goții, vin potop, potop cu toții, așa le băteam de vrășmaș, iar pedala trăsna supt picioarele mele».

Ce e drept că acompaniamentul a avut cel mai ho-

Pe vremea aceasta în antreu o aleasă societate de bonvivanți făcea spume la gură de dorul unui păhărel cu ceva. Arta părea că nu-i însuflețește deloc, iar sala concertului nu era pentru ei locul de inspirație. Așteptau cu nerăbdare să se spargă odată convenirea aceasta, la care au ținut să facă act de prezență, numai supt presiunea unui exces de curtoazie față de debutanți.

În inima tineretului încă încolțise dorul de joc, așa încît sfîrșitul concertului a fost primit cu... aplauze... Cel puțin noi, ceștia, cari dispunem de o neînsemnată doză de iubire pentru arta muzicală înaltă, am fost cuprinși de un adevărat delir, atunci, cînd ni-s'a dat prilejul să ne retragem fără jenă sub mașina de sburat a lui Neumann și să ne grupăm în jurul citorva sticle voluminoase de rac.

Petrecerea noastră din grădina de iarnă ne-a oferit o întreagă serie de momente de o deosebită importanță pentru legăturile noastre sociale. Ar trebui să mă extind prea mult pentru astăzi, ca să le pot schița cu interesul care-l merită, iar spațiul nu-mi îngăduie.

Voi trece deci în revistă dansul, rămîbind ca într'un număr viitor să revin asupra peripețiilor, unele hazlii altele supărătoare, dela masa unde prezida pururea veselul Nenea Liță.

Nu știu ce e cu tineretul ăsta al nostru, că se încălzește atît de mult pentru tot ce e străin, chestiunile noastre rominești le abandonează totdeauna pe planul al doilea.

Să fie acest obicei urît un fel de parvenitism social, ori o lipsă de educație națională? Căci este peste măsură de desgustător faptul, că în viața noastră rominească să introducem în mod sistematic obiceiuri străine.

M'a impresionat într'un mod dureros lipsa totală de atenție pentru jocurile noastre naționale. Dar este iertat unei societăți rominești să negligeze cu o ușurință atît de condamnată cele mai nobile și frumoase datini străbune? Este iertat să se înlocuiască fermecătoarea noastră horă, cu ameteitorul vals franțuzesc, ori cu caraghioasele polci și șotîșe nemțești?

Ei bine, lucrul ăsta ridicol mi-s'a dat să-l văd, cu ocazia petrecerii noastre. S'a învîrtit tineretul ceasuri întregi în ture exaltate de vals, cadriluri și mai știu eu ce, iar frumoasele jocuri naționale hora, romana, ardeleana mînioasă și cite altele au fost lăsate după

usă. Înainte de a fi o crimă națională, aceasta neiertată greșală este o rușine pentru tinerii noștri, cari iau rolul de vătafi la joc.

Aberațiunile de soiul acesta vor trebui să fie condamnate de orice român de inimă și distruse cu ultima energie.

Tinerimea noastră să învețe jocurile naționale înaintea fleacurilor nemțești și franțuzești, iar noi bătrînii să îmbrățișăm rolul de susținatori ai obiceiurilor noastre strămoșești și să persiflăm și să batjocorim fără înconjur orice caz de rătăcire.

Numai așa vom putea lăsa urmașilor noștri cea mai prețioasă moștenire: iubirea de neam.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Regele Leopold operat.

Bruxelles, 14 Dec. Regele a conferit în decursul zilei de ieri cu notarul Subost și avocatul său Samuel Wiener, cărora le-a dictat într'una documente. Duminecă noaptea a scris singur un document, care se va deschide după marte. E foarte slab, dar mai dispune totuși de energie. Doctorului său îi spune, că crede că va pleca în curînd în călătoria cea mare.

Toată noaptea n'a fost nici o schimbare. Dimineața, pe cînd doctorii se pregăteau pentru operație, regele și-a luat adio dela familie și dela intimii săi, fiind convins, că va muri.

Operația s'a început la orele 8¹/₂. Nu s'a găsit nici o lumoare. Doctorii i-au făcut așa numitul anus contra naturei. Medicii speră să scape. După operație el s'a deșteptat de narcoză la ora 11. Întrebînd de rezultat a rămas satisfăcut.

Înainte de operație a permis ficelilor sale episcopului, care l-a rugat să facă acest lucru. Faptul acesta a produs în public o mare satisfacție.

Contesa Vugham înă l-a vizitat astăzi, așteptînd în o cameră vecină rezultatul operației.

Știrile de după amiază spun, că starea regelui este extrem de critică. Catastrofa este apropiată.

Operația a decurs bine, dar regele a fost cuprins de o slăbiciune extremă, așa încât nici nu mai poate vorbi. Orice speranță se crede pierdută.

Grav conflict între regele Greciei și moștenitorul de tron.

Londra, 14 Dec. Cercurile diplomatice au aflat, că între regele Greciei și moștenitorul de tron a izbucnit un grav conflict, în urma căruia e posibil să se schimbe succesiunea la tron.

Noul guvern italian.

Roma, 14 Decembrie. Noul guvern al Italiei a ajuns un guvern mult mai reacționar decît s'ar fi așteptat. Nu fac parte din cabinet nici partidul din stînga extremă, nici constituționalii democrați, cari prin voturile lor au pricinuit căderea guvernului Giolitti.

Noul guvern nu i se profetește viață lungă.

O scenă la »Jägerhorn«.

«Locul întrunirii clubului deputaților naționaliști se poate și la broul hotelului Jägerhorn (Budapesta IV). Comunicat oficial».

Telefonul sună.

— Halo! Halo!

Portarul: Halo! Aici hotelul Jägerhorn. Cine vorbește acolo?

O voce: Președintele partidului deputaților naționaliști din camera ungară.

Portarul: Am onoarea. Cu ce vă pot servi?

Vocea: Vă rog să-mi spuneți unde se ține conferința noastră!

Scena se repetă de cîteva ori.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 14 Decembrie n. 1909.

Selma Lagerlöf.

Înainte de asta cu douăzeci de ani Selma Lagerlöf era o biată învățătoare într'un mic oraș suedez, și trăia necunoscută de nimenea.

Astăzi numele ei a pătruns în toate direcțiile lumii civilizate și este discutat cu un viu interes mai ales în cercurile literare.

De tînără încă Selma Lagerlöf a început a simți, că natura a înzestrat-o cu un deosebit talent de scriitoare.

De accea s'a și pus pe lucru, avînd mare încredere în succesele muncii sale.

La 1891, cînd a apărut prima ei lucrare »Legenda lui Gösta Berling«, scriitoarea era în vîrstă de 33 de ani. După prima apariție chiar a acestei cărți Selma Lagerlöf își crease un loc de frunte pe cîmpul literaturii suedeze, unde lucrează cu multă îndemănare o mulțime de scriitori de seamă, fapt, care ar fi putut împiedeca pe scriitoare să se afirme cu atîta succes. Un an mai tîrziu la 1892 a apărut cartea ei »Jerusalemul«.

Cu apariția acestei lucrări numele scriitoarei a devenit universal. — Editorul a anunțat cu ocazia acestei apariții, că în același timp vor apărea ediții și în limbile daneză, finică, nemțiască, franțuziască, holandeză, și americană. De atunci renumele ei universal a crescut într'una. Lucrările de mai tîrziu au fost traduse în toate limbile civilizate.

Pentru meritele ei literare Selma Lagerlöf a fost onorată, în anul acesta, cu acordarea premiului Nobel, în suma de o sută nouăzeci și trei de mii de coroane.

Onoarea aceasta a fost acordată pentru întâia dată unui scriitor suedez.

Faptul, că premiul a fost oferit unui compatriot al marelui fondator, nu poate constitui o favoare nemeritată pentru scriitoare. Talentul ei e recunoscut în lumea literelor.

Prin anii 80 domnea în literatura suedeză o direcție realitică, influențată de puterea de creație a scrierilor franceze și a țărilor de nord. Direcția aceasta era condusă de August Strindberg. — Susținatorii acestei direcții căutau să fie cât mai sinceri față de natură așa încât s'a ajuns în grabă la o judecată pesimistă a lucrurilor din univers. Îndoiala nu numai asupra unei ființe supreme, ci chiar asupra bunurilor lumești stăpînea fiecare suflet. Direcția aceasta însă n'a putut câștiga simpatii printre cititori, cu toată critica favorabilă ce i-se făcea. Lumea dorea o literatură mai optimistă, doria scrieri care să cuprindă în ele toate bucuriile vieții. O renaștere a literaturii suedeze se impunea de sine. Ea s'a și produs prin intrarea în arena literelor a lui Werner de Heidenstam și Selma Lagerlöf.

Scrierile ei sînt caracterizate prin o sinceră inspirație, câștigată în mediul vieții de toate zilele. Oameni, dobitoace, flori sînt obiectele ei de predilecție. De asemenea minunata ei destoinicie în forma expunerilor, denotă forța talentului ei. Legendele, descrierile vieții dela țară, ale sufletului poporului suedez sînt cu atîta măiestrie tratate, încât cucerește pe cititor. Selma Lagerlöf nu iubește orașele, ci nutrește o adevărată ură pentru străzile lor drepte, aerul înădușit, și pentru mo-

Boalele secrete!

scurgera, arderea, atît la bărbați cît și la femei, după cum o dovedesc scrierile de recunoștință se vindecă foarte repede prin medicamentul »Gonotol«. Acest medicament se bea. Prețul unei sticle 6 cor. comanda de 3 sticle cu 12 cor. se expediază franco. — capăt pe lângă cea mai mare discrețiune dela Farmacia Salvator în Buma ar. 1 (Slavonia).

ile lor fixate de mode. Cu atât mai mult iu-
natura, câmpiile și pădurile, văile și dealu-
lacurie agitate de valuri.

titul operelor geniale scriitoare ne procură
mai nobil gust, ce ni-l poate oferi arta
că.

românește încă a fost tradusă. Un număr
nt al »Lucașărilor« dă o traducere reușită a
schite de-ale scriitoarei suedeze, pe care o
ducem în numărul nostru de astăzi.

**Pentru fondul de zidire al școlii de
din Arad.** Pentru zidirea internatului școlii
lete române din Arad, au sosit mai nou la
uniunea femeilor române din Arad și pro-
ie următoarele contribuții:

D-na *Lucreția Stan*, Arad, C. 4.—
» *Aurelia Aneș*, » 2.—
» *Marița Andreica*, » 5.—
Colecta dnei *Florica Selagianu*, Tal-
dela: *Florica Selagian*, 4 c. dșoara
orgina *Selagian*, 4 c. Ambele mem-
ordinare. Total: » 8.—

Colecta dnei *Aurelia Machi-Arde-
nu*, Gy.-Varșand, dela d-na *Aurelia
chi Ardelean*, taxă de membră pe
40 c. *Hortenzia Pantos* 3 c. *Teo-
Popu* 5 c. *Gheorghe Ciobriș* 2 c.
colae *Cismaș* 5 c. *Flora Maguranu*
c. *Teodor Pop* 1 c. *Dimitrie Hotă-
b* 1 c. *Gheorghe Amleu* 1 c. *Teodor
caci* 1 c. *Ioan Hotăran* 1 c. *Ioan
brpos* 1 c. *Georgina Goldiș* 1 c.
Sturza Popovici 3 c. Total: » 64.—

D-na *Georgina Monția Șicula* mem-
a pe viață » 40.—

D-na *Aurora Filip*, Cherechin, mem-
a ordinară » 4.—

**Loteria Reuniunii femeilor române
din Arad.**

Pentru loteria »Reuniunii femeilor române« au
sosit următoarele obiecte:

Dșoara *Emilia Mladin*, Șilindia: O frumoasă
de masă cu șase șervete, broderie și ajur pe
ă, și un mijloc de masă tot așa.

D-na *Roza Mladin*, Șilindia: Un fugar și un
mijloc de masă, cu-ătută românească cu ajur.

Dșoara *Sylvia Foltuș*, Șilindia: Un mijloc de
masă, broderie.

D-na *Silvia Comloșan*, Șilindia: Un acoperitor
pentru bufet și o tăvița cusătură românească pe
pânză.

Sălița Corb, țărancă din Șilindia: Un ștergar
șesătură românească.

Raveca Neag, țărancă din Luguzău: Un șter-
gar motive românești.

Florița Scrob, țărancă din Luguzău: Un șter-
gar cu motive românești.

Florița Popa, țărancă din Luguzău: Un șter-
gar cu motive românești.

D-na *Eugenia Keri*, Brad; a colectat și trimis
următoarele obiecte:

D-na *Eugenia Keri*: Un fugar, țesătură romă-
nească.

Dșoara *Veturia Keri*: Un mijloc de masă,
broderie pe pânză.

Dșoara *Elena Bocan*, H. Crișilor: Un mijloc
de masă pe etamină cu ajur.

Dșoara *Eugenia Opriș*, Brad: O periniță lu-
crată pe e amină în puncte.

D-na *Lucreția Pop*, Ormindea: un ștergar, țesă-
tură românească.

Dșoara *Valeria Stănilă*, Ribița: Un mijloc de
masă, pe etamină, cusătură în puncte.

D-na *Maria Russu*, Tebea: Un ștergar cu
motive românești.

D-na *Sylvia Rusan*, Crăciunești: O tăviță cu
motive românești.

D-na *Iustina Indrei*, Caraciu: O ștergare cu
motive românești.

D-na *Maria Tis*, Tebea: Un ștergar cu mo-
tive românești.

D-na *Vușa Tisu*, Tebea: Un ștergar cu mo-
tive românești.

Colecția d-lui dr. Nerva Oncu, Baia-de-Criș:
Patru ștergare cu motive românești, din Baia-de-
Criș.

Colecția dșoarei Mariți Golda, Brad:
D-na *Marta Colisda*: O tăviță cu motive ro-
mânești.

D-na *Maria Bolcu*: O ștergare țesătură cu
motive românești.

D-na *Maria Bogdan*, Terețel: Un ștergar țe-
sut cu motive românești.

D-na *Maria Pârva*, Brad: Un ștergar cu țe-
sături românești.

D-na *Sofia Ancăș*, Brad: Două ștergări țesă-
turi cu motive românești.

D-na v.ăd. *Trailescu*, Arad: Un mijloc de masă
pentru salon — broderie pe mătase.

D-na *Victoria dr. Avramescu*, Radna: O peri-
niță, broderie cu aur pe catifea.

D-na *Veturia Dimitrescu*, Seciani: 2 ștergare,
țesătură cu motive românești din Banat.

Din actele muzicale ale d-lui dr. *Tiberius Bre-
dicianu*, vândute pentru zidirea internatului, au
mai încurs 7.20 cor.

— **Conferințele Asociației.** În ședința
din urmă a comitetului Asociației s'a luat ho-
tărârea să se țină pe seama publicului românesc
o serie de conferințe instructive. Inceputul se va
face în Duminica ce vine. Dl profesor seminarial
Nicolae Mihulin și a anunțat conferința sa tratând
despre: Călătoriile la polul nordic și descoperi-
rile mai nouă.

Indemnăm publicul nostru iubitor de știință să
se prezinte în număr mai mare la aceste prele-
geri, chiar pe lângă interesul ce l poartă au dar-
ul, de a instrua pe cei ce le ascultă.

— **Pariile regimului șovin.** În ceasul al
11 lea, când iadul mizeriei din Bihor, prin fiori-
sitatea i peste Inchipuire; — și când țipetele ne-
norocitorilor cari se sbat în acest iad, sugrumați de
iazma celor mai îngrozitoare epidemii, au alarmat
și revoltat partea cinstită a opiniei publice din
țară, vine în sfârșit și guvernul să întindă mână
de salvare poporației pentru care s'a purtat în
totdeauna cea mai mășteră îngrijire, că i doar e
poporația blândă, pașnică și istovită de cea mai
crudă sărăcie, poporația de parii a regimului șo-
vin: poporația românească.

Oricât de întârziată însă, salutăm cu bine mâna
aceasta de salvare și din prisosul de nobleță al
sufletului nostru iertăm vitregitatea cu care s'au
purtat guvernele față cu poporația din Bihor, dacă
ajutorul ce i-se înlăde nu va fi numai o fărâma-
tură de ochii lumii, ci o acțiune economică dăi-
nuitoare, menită să creieze în Bihor condiții trai-
nice de existență.

Din comunicatul ce l a dat în chestiune gu-
vernul în zierele sale, reținem următoarele:

Ministerul de interne și cel de agricultură a
trimis la fața locului câte un om de specialitate,
ca să intre în legătură cu medicii de cerc și cu
autoritățile locale, pentru a compune o comisie
permanentă, care să întreprindă o acțiune. Emișii
guvernului au avut ocazia să se convingă prin
autopsie, în nenumărate cazuri, despre ravagiile
mizeriei și ale epidemiilor asupra poporației. S'a
ordonat văruirea și desinfecția caselor în mai
multe comune. S'au astupat fântânile malarice și
s'au săpat altele cu apă curată și sănătoasă. S'au
înfințat bucătării comunale, unde nenorociții iau
zilnic o mâncare nutritivă și bună. În fiecare sat
s'a instituit un comitet, care va supraveghia ca
poporul să păzească toate normele igienei. Pentru
bolnavi s'a clădit în fiecare sat câte-o baracă,
fiind astfel izolați de cei neatinși încă de epide-
mia mizeriei: tifosul. Comisiunea își va extinde
activitatea și asupra unor comune din Sălăgiu,
mărginașe cu Bihorul. Mortalitatea a atins un pro-
cent oribil în cele mai multe comune și într'a-
devăr e ceasul suprem ca despopularea acestor
ținuturi să fie împiedecată.

Și poate e și timpul suprem ca frunțașii ro-
mâni din acelea părți, ba chiar și așezămintele
noastre financiare de ori unde, să alerge întruaju-
torarea celor mai nenorociți frați ai noștri.

— **Logodnă.** Ni-s'anunță că d. Dr. *Nicu
Bran* medic în București și-a logodit ieri de soție
pe gentila dșoară *Getta Hodos*, fiica dlui *Iuniu
Brut Hodos*, director de bancă în Blaj.

Dorim tinerei perechi toate fericirile!

— **Un accident al lui Blériot.** Mult ser-
bătoritul aviator Blériot, din prilejul zborurilor
sale în Constantinopol, a căzut victima unei ca-
tastrofe. Abia se ridicase cu aeroplanul câțiva
metrii peste suprafață, când aparatul apucat de
un vânt a fost isbit de un pom. Blériot a suferit
grave leziuni la mâni și picioare. Aviatorul a fost
internat la spitalul francez din localitate.

— **Vifor în București.** Din București ne scrie:
Ieri noapte a băntuit un vifor strașnic în capi-
tală. Din această pricină trenurile au sosit cu
mari întârzieri la destinația lor. De asemenea fi-
rele telegrafice și telefonice au fost deranjate în
multe părți ale țării. În Capitală și în diferite
alte localități din țară viforul a cauzat nume-
roase stricățiuni: a desvelit case, luând tabla de
pe ele; a dărâmat coșuri, a aruncat jos garduri,
etc. Astăzi la ameză s'a mai potolit, iar tempera-
tura s'a ridicat de asupra lui zero. Tot azi s'au
restabilit și comunicațiile telefonice pe unde fu-
seser întrerupte în diferite puncte din țară.

— **Intimplare.** Primum următoarele: Știrea
intitulată »Desconsiderarea limbii noastre«, apă-
rută în nr. 256 din 8 Decembrie st. n. a. c. o de-
clar de-o acuză tendențioasă și răuicioasă. O
așfel de învinuire numai dintr'o dușmănie mi-se
poate face, cu care e păcat să steie omul de
vorbă și în loc de a face vr'un lucru mai bun,
să și piardă timpul scump.

Tot așa de malițios și de nebasat este și arti-
colul intitulat »Dela românii din Panciova«, apă-
rut în Nrul 241 din 19 Noembrie a. c. semnat de
»Alexandru din Bănat«, care se vede este i-vo-
rât din ră bunare, cu orice preț, fie chiar și fără
motiv. Panciova 10 Decembrie st. n. 1909. Dr.
Petru Pensia, avocat.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parf-
mării, săpunuri, peri de dinți, praful de dinți
spe de gură, praful pentru dame, cremă de
obrazi, cosmeticiuri, spongii și instrumente de
gumă. Tofelul de instrumente medicale și pentru
moașe, la farmacia lui *Burger Frigyes* cu firma
»la un corn« în *Kolozsvár*.**

x Aduc la cunoștința on. public, că amprimit în
posesiune *Cafeneaua Baros* din palarul *Minorților*,
str. *Weitzer János*, unde țin pe lângă serviciu con-
științios beuturi foarte bune. Cu stimă Tot *István ca-
fegiu*.

x **Nouă întreprindere industrială în Timi-
șoara.** *Anton Kornitzky* a zidit în Ti-
mișoara - *Fabrică*, în colțul străzii fabricii
de mătase cu absorbite de gaz, pe care a instalat-o
cu cele mai moderne mașinării ale tehnicii moderne
mașinării ale tehnicii moderne și produce 11 feluri
de faină. Proprietarul a aranjat în legătură cu moara,
și o prăvălie de spițerie, unde să vind cele mai bune
mărunțisuri și fainuri cu prețuri ieftine. — Pregătește
în atelier și încrieri de lăcătorie foarte frumoase ceace
ridică vaza industriei timișorene și merită sprijinul
publicului.

x **Spirtul Hungaria** este cel mai probat spirt con-
tra reumei. Prețul 1 cor. Balsamul contra
degerăturii face se înceteze chiar și degerătura
cea mai învechită. Prețul 1 cor.

Se află de vânzare exclusiv la: *Drogueria »An-
gyal«* a lui *Fekete Mihály* în *Murăș-Oșorhei*
— *Marosvásárhely*.

Dare de seamă

asupra venitelor și cheltuielilor audițiunii literare-
muzicale organizată de »Reuniunea femeilor ro-
mâne din Arad și provincă« la 27 Noembrie a. c.:
S'au vândut bilete C. 948.50
Suprasolviri și contribuiri » 214.—
Total s'au încasat: C. 1162.50
Spesele avute fac » 462.12
Venitul curat: C. 700.38

Institut de spălat și curățire a lui **PRIMEȘTE** pentru spălat și curățit tot felul de albituri bărbătești și femeiești, dantele, perdele etc. Se fac albe ca zăpada și lucii ca oglinda. Comandele din provincă se execută prompt, și cu deosebită îngrijire la pachetare, se spedează franco. Se asigură manipulare conștiințioasă, executare grabnică și punctuală.

NAGY KÁROLY
în **Gluj-Kolozsvár**, Malom utca 4.

Suprasolviri și contribuiri am primit dela:

P. S. Sa d. episcop I. I. Papp, d-na Maria Popescu n. Garoiu (Făcâraș), Casa de păstrare, reu-
niune, Săliște, câte 20 cor. D. dr. Aurel Vlad, de-
putat, Dr. Victor Bontescu, avocat, câte 10 cor.
d. Milan Hodja, deputat, Dr. Ion Ciordaș, avocat,
câte 14 cor. Dr. Emil Monția, avocat, Ioan Phi-
lmon (Szombathely), câte 10 cor. D na Aurelia
I. Popescu (Măjerat), d. Nicolae Marcu, (Arad),
d. Dr. Aurel Novac, adv. (Pecica), câte 6 cor. d.
Dr. I. Petruțiu, adv. (Chișineu), d. Dr. A. Grozda,
adv. (Buteni), câte 5 cor. d. general B. Fekete
(Arad), d. Efrem Moldovan (Pecica), d. Dr. Papp,
d. Octavian Goga (Sibiu), d. Dr. Iustin Marșieu,
adv., d. Dr. Cornel Iancu, adv. câte 4 coroane.

Di Alexandru Țăranu, comerciant, Totvarad 3
cor. di Ignatie Vișoiu, preot, di Iosif Vuculescu,
di Preda, cand. de adv. Nagyszszentmiklos, di
Ioan Juleanu, proprietar, Curtici, di Dr. At. Bră-
deanu, M. Radna câte 2 cor. N. N. Arad, di Vi-
drighin N., Lili Ardeleanu, Arad, N. N. 1 cor. Au-
rel N. (expoziția lucrurilor de mână). Total 214
coroane.

Ruiniunea are plăcuta datorință de a-și ex-
prima deosebita sa mulțumită tuturor participanților
și on. public, care a cooperat și contribuit la rea-
lizarea acestui succes frumos.

Arad, la 9 Decembrie 1909.

Comitetul Reuniunii.

Economia.

Școala pentru economia de casă
(școala de menaj), susținută de »Reuniunea
femeilor române din Sibiu«, deschide la
15 Ianuarie n. un *curs de bucătărie fină*.
Cursul va dura dela 15 Ianuarie până la
15 Aprilie. Taxa lunară a acestui curs e de
80 cor. Elevele primesc locuința și întreagă
întreținere în internatul școlii. Informațiuni
se pot primi dela d-șoara Tullia Bogdan,
Sibiu, Strada Baier Nr. 1. În timpul ace-
stui curs școala primește și execută comande
pe lângă prețuri convenabile.

Școala Industrială, susținută de Reuniunea
femeilor române din Sibiu, între alte lucruri fru-
moase pregătește și *odăjdii*, aplicând și la ace-
stea numai motive originale românești. Materialul
ce se întrebuințează la pregătirea odăjdiilor e de
calitatea cea mai bună. Preoții noștri ar face un
lucru de laudă, dacă având trebuință de odăjdii
s'ar adresa cu comanda lor către școala aminti-
tă (Sibiu, Str. Schewis nr. 15). Sântem deplin
încredințați, că odăjdiile pregătite de școala in-
dustrială vor fi mulțumiți, fiind mai frumoase și
mai durabile ca cele confecționate de fabricile
străine, cari nu se uită decât la câștig. Reuniu-
nea femeilor române din Sibiu, prin confecțio-
narea de ornate bisericesti nu umblă după câștig,
scopul ei este a da ocaziune bisericilor noastre,
ca să se prevadă cu ornate frumoase și trainice
și a introduce pretutindenea motivele de artă ro-
mânească. Fără îndoială un scop nobil, care me-
rită toată atențiunea din partea preoților noastre
de ambele confesiuni.

Piața grânelor din Aradul-nou.

14 Decembrie 1909.

Ploile multe au început să strice sămănăturilor, și
ar fi binevenită o vreme mai senină.

Afacerile țigului de bucate au început să prospere.

S'a vândut azi:

grâu 500 mm.	13.50—13.70
orz 100 mm.	9.10—
ovăș 100 mm.	7.10—
secară 100 mm.	7.80—
păpuși 600 mm.	5.60—5.70

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 14 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klgr. a fost următorul:
Oriu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 80—29 » 80 »
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 »
Bănățianesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 »
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 »
Secară de calitate I. — — — — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	14 » 75—14 » 95 »
Ovăș de calitate I. — — — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăș de calitate II. — — — — —	15 » 40—15 » 60 »
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFII.

A apărut »*Eminescu comemorativ*« album ar-
tistic literar. O lucrare de mare preț, tipărită pe
hârtie chromo, având numeroase clișee artistice,
din care remarcăm *autografele poetului*, ilustrate
de pictori distinși, totodată și fotografii inedite.
Cuprinsul: *Proza* semnată de toți scriitorii de
frunte ai României. *Versuri*: în mare parte auto-
grafe de a lui Eminescu; restul cuprinde poezii
de: A. Vlahuță, Veronica Micle, A. Naum, D.
Zamfirescu, Olănescu-Ascanio, D. Anghel și St.
O. Iosif. *Pagini de muzică* scrise pentru poeziile
lui Eminescu de: Ed. Candella, G. Ștefănescu,
E. Mezeff G. Schelett și I. Filip. *Fotografii*:
toate portretele lui Eminescu, familia sa, prietenii,
casa părintească și împrejurimile, actele de studii,
ziarele urde a colaborat, manuscrisele, mormân-
tul și altele, de mare interes pentru admiratorii
lui. Acest album este înlocuit de Octav Minar
și a apărut în editura Librăriei P. și D. Iliescu
din Iași. Preț 3 cor. 50 b. plus porto. Ediția
de autor: 10 cor. Se poate căpăta dela libră-
ria editoare și dela *Librăria »Tribunei«, Arad.*

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare

<i>Acaftistul</i> Născ. de D-zeu și alte ru- găciuni cu lit. latine, legat simplu	Cor. 1.70
<i>Acaftistul</i> N. de D-zeu leg. în piele roșie	» 3.20
» » » » » neagră	» 4.—
» » » » » chegrin	» 5.20
» » » » » cauciuc	» 10.—
» » » » » piel. moale	» 10.—
<i>Icoana sufletului</i> , leg. simpl.	» 1.—
<i>Mărgăritarul sufletului</i> , leg. simplu	» 1.—
<i>Mântuirea sufletului</i> , leg. simplu	» —.80
<i>Micul mărgăritar sufletesc</i> leg. simpl.	» —.40
<i>Carte de rugăciuni</i> , leg.	» —.24
<i>Cărticică de rugăciuni și cântări</i> , leg.	» —.20
<i>Rugăciunile școlarilor</i> , broș.	» —.50
<i>Epistolia</i> D. I. Christos	» —.10
» » » » »	» —.20
<i>Visul</i> Născ. de D-zeu	» —.10
» » » » »	» —.20
<i>Litughier</i> cu litere latine leg. în pân- ză neagră	» 8.—
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. simplu	» 2.40
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. simplu	» 1.90
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. fin	» 2.10
<i>Ciaslov</i> , (Orologion) cu litere latine, leg. în piele	» 4.—
<i>Octoich</i> , mic cu lit. latine leg. simplu	» 1.60
» » » » » fin	» 2.—
» » » » » în piele	» 3.20

Tipărituri advocaționale în limba maghiară.:

Adás vételi szerződés 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți
2 coroane.

Haláleset felvétel 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți
2 coroane.

Házassági életközösség helyreállítási kérvény
1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Közsegi bizonyítvány 1 bucată 3 fileri; 50
bucăți 1 coroaună.

Kielégítési végrehajtási kérvény 1 bucată 4 fil.;
50 bucăți 1 coroaună 50 fileri.

Meghatalmazás 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți
1 coroaună.

Sommás kereset 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1
coroaună 20 fileri.

Lettár 1 buc. 8 fileri; 50 buc. 2 cor. 50 fil.

Cărți școlare aprobate.

<i>Harta etnografică a Transilvaniei</i> , de Nicolae Mazere profesor	» 4
Supliment la harta etnografică de N. Mazere	» 2.5
<i>Organizațiunea creditului prin băncile românești</i> , un studiu de Eugen Brote	» 1.5
<i>Activitatea literară a mitrop. Șaguna</i> de Gheorghe Tulbure	» 1.5
<i>Biserica și românismul</i> de Cernăianu	» 2.5
<i>Monografia lui Șaguna</i> de Dr. Lupaș	» 6.5
<i>Critice</i> vol. I. de C. E. Lovinescu	» 3.5
<i>Românii</i> traducere de E. Lovinescu	» 2.5
<i>Fecioara de Orleans</i> traducere de poeta Maria Cunțan, broșat	» —.5
<i>Din faptele străbunilor</i> de N. Iorga	» —.1
<i>Convorbiri literare</i> Nr. 11, Noembrie v.	» 1.5
<i>Critice</i> de Dobrogeanu-Gherea	» 4.5
<i>O călătorie în satele românești din Istria</i> de T. Burada	» 2.—
<i>O călătorie la românii din Moravia</i> de T. Burada	» 1.—
<i>Moșii și curcanii</i> de A. I. Odobescu	» 1.—
<i>Partea VI.</i> din Memoriul lui I. Sterca- Șuluțiu de Carpeniș	» 1.5
Adaus la memoriul lui I. Sterca-Șu- luțiu de Carpeniș	» 1.5
<i>Homo sum</i> , roman tradus de Mugur	» 1.00
<i>Studii bizantino-române</i> de D. Russou	» 1.—
<i>Icoane</i> , nuvele de Al. Ciura	» 1.25
<i>Versuri</i> , de Elena Farago (Fatma)	» 1.5
<i>În clasa cultă</i> , nuvele de I. Agărbiceanu	» 1.8

Din Biblioteca muzicală »Lira română«

Nr. 1: »Deșteaptă-te Române.«	
Nr. 2: »Luna doarme.«	
Nr. 3: »Aoleo!«	
Nr. 4: »Suspine crude.«	
Nr. 5: »Cât te-am iubit.«	
Nr. 6: »Călugărul din vechiul schit.«	
Nr. 7: »Pentru tine Iano.«	
Nr. 8: »Două fete spală lână.«	
Nr. 9: »Ce te legeni codrule.«	
Nr. 10: »Steluța.«	
Nr. 11: »Cucuruz cu frunza'n sus.«	
Nr. 12: »Fetișo din acel sat.«	
Nr. 13: »Popa zice, că nu bea.«	
Nr. 14: »Inimioara mea.«	
Nr. 15: »Am un leu, și vreau să-l beau.«	
Nr. 16: »Pasere galbenă'n cioc.«	
Nr. 17: Imnul regal român.	
Nr. 18: Cântul gîntei latine.	
Nr. 19: Tricolorul. Imn patriotic.	
Nr. 20: Steagul nostru. Imn patriotic.	
Nr. 21: Mama lui Ștefan-cel-mare.	
Nr. 22: Domnul Tudor, cântec național.	

Fiecare număr 20 bani, plus 5 fil. porto poștal.

Poșta Redacției.

D. M. Șiria. Adresa d-lui Vaida: Kolozsvár,
Eszterházi u. 3.

Redactor responsabil Iuliu Glurgiu.
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Se prăpădește micul copilăș?

Dați i untură de pește »Emulsiunea Scott«
și veți constata cu bucurie că s'a întors spre
bine, începe a se desvolta și se
face vesel.

„Emulsiunea Scott“

adeseori a redat copiii părinților
lor, chiar din gura morții.

„Emulsiunea Scott“

e cel mai ales medicament atât ce privește cură-
țenia, cât și mistuirea ușoară și efectul grabnic.

O sticlă originală 2 cor. 50 fil.

Se află de vânzare în toate farmaciile.

apărut:

**CALENDARUL
„ZEMEA ILUSTRATA“.**

„Nimeni n'a mai văzut atâta lux într'un
anar. Conține un text foarte bogat, afară
de numeroase și splendide ilustrațiuni și
de scene. Mai oferă și diferite premii de
valoare dintre cari: 1000 Lei numerar, un
diadem de aur, etc. etc. Prețul Lei 1-50.

Editora Ig. Hertz, București.

Depozit principal la:

Magazinul KLEIN MÖR, Arad.

Candidat de avocat.

cancelaria subscrișului află aplicare
la cancelaria

Un candidat de avocat.

Interfecțanții să se adreseze la subscrișul
la cancelaria

Dr. Stefan Rozvan,
in Illa (Marosillye).

Un candidat de avocat

cu practică bună,

care dorește să stea mai multă vreme în
Budapesta, află aplicație în cancelaria advo-
cației a dlui

Dr. Emil Babeș,
Grof Károlyi-utca 12.

Damele

vor afla mai ușor sursa de cumpărat daruri
de Crăciun,

DACĂ

vor privi obiectele expuse în vi-
trinele cunoscutei firme

MÜNZL.

FIECARE OBIECT ESTE PRO-
VĂZUT CU CEL MAI MIC PREȚ

● ● ● FIXAT. ● ● ●
FOND. ÎN AN. 1860.

**Câteva cuvinte asupra
boalelor secrete!**

Este trist, — dar în realitate adevărat că în vre-
mea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor
oameni, a căror sânge și sucuri trușesti sunt
atrofiate și cari în urma neșurții din tinerețe și
prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul ner-
vos și puterea spirituală. E timpul suprem ca
aceste stări îngrozitoare să se pună capăt. Tre-
buie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri
binovoitoare, sincere și amănunțite în tot ce pri-
vește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia
oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială
și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e
în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și
cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic
specialist, conștiințos, care știe să dea asupra
vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și mor-
burilor ce deja eventual există, atunci apoi va
încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest
scop e institutul renunțat în toată țara al Dr.-ului
PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta
VII, Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea
mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și
femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde
sângele și sucurile trușesti ale bolnavului se curăță,
nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează
de materiile de boală, eh.nuricile sufletuști i-se li-
niștesc

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PA-
LOCZ vindecă deja de ani de zile repede și ra-
dical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar
și cazurile cele mai negleșite, razele siflice, boalele
de țevă, bășică, nervi și sira spinării, începăturile
de confuzie a minții, urmările onanilor și ale sifli-
sului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii băr-
bătești (impotență), vătămurile, boalele de sânge,
de piele și toate boalele organelor sexuale fe-
meiești. Pentru femei e sală de așteptare sepa-
rată și esire separată. În ceea ce privește cura,
depărtarea nu este pliedoă, căci dacă cineva, din
orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci
i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin
scrișoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura
numai marca de răspuns). Limba română se vor-
bește perfect. După încheierea curei, epistolele
se ard, ori la dorință se retrimit fie-că'u'a. Insti-
tutul se îngrijește și de medicamente speciale.
Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m.
și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore
a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, spe-
cialist, Budapest, VII., Rákóczi-ut 10.

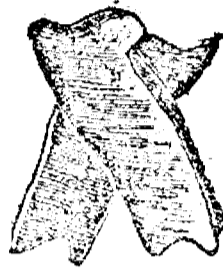
Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea
de sus a ghetelor, în asortimentul cel
mai mare, cu toată scumpetea se găsesc
cu prețurile cele mai ieftine
în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor

BUDAPEST III., Tavaszi u. 1

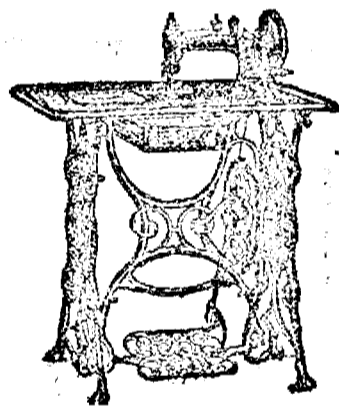

Distins cu diploma
de recunoștință
în anul 1904.

Catalogul ilu-
strat a prețu-
rilor - gratuit.

**STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,**

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Gramofone și Pate-
foane veritabile, precum
și de cele fără diaphazon.
Telefon nr. 45.
— Preț curent gratuit. —

Are magazin
de mașini de
cusut PFAPP
de toată mări-
mea și cu pre-
țurile moderate.
Mare asortiment
de Goarne.
Prețurile se pot
solvi și în rate.

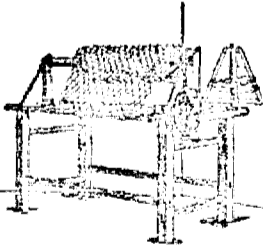
DEBRECZENI LAJOS

reparator de mașini
Oradea-mare — Nagyvárad
— Kolozsvár-ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi
de mașini economice, motoare mănate
cu aburi, gaz, petrol, benzin, oleu
brut, motoare absorbitoare de gaz,
precum și aranjamentul de mori cu
prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de
plătire favorabile.

Intreprindere de apeduct și canalizare
FÜLÖP ANDRÁS
Kolorsvár, Széchenyi-tér 36.
Primește lucrări pentru apa-
duct și canalizare pe lângă
garanția cu prețurile cele
mai moderate.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabriea de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuiesc anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucrător mijlocesc. —

Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimit gratis și franco.
— Premiata la 6 expoziții. —

Vitárius Sándor mǎlestru de mǎnu.
șeril și bandage în
Debreczen, Szent Anna-utca 1.

Recomandǎ în atențiunea dlor medici și a onor. public prǎvălia sa provǎzută cu tot felul de **bandage artificiale**. — Ține în magazin **cărje** mecanice, picioare și mâini artificiale, bandage pentru hernie și pântece, cari sunt mai bune și mai corespunzătoare timpului prezent. — Toate în Specialități de gumǎ veritabile americane și franceze „Grizelda”, „Salome” „Kleopatra”. Pessarii. Toate acestea, plătibile și în mărci, se expediazǎ subț cea mai strictǎ discrețiune cu prețuri ieftine.

propria manufacturǎ. O experiență câștigată pe terenul Ortopediei în primele fabrici speciale ca cele din Frankfurt, Hamburg, Bruxelles, Viena și Berna, mă pun în plăcuta poziție, ca pe on. mǎșterii, să-i pot servi și la cele mai gingașe și complicate ordine și pretenziuni medicale. **Mǎnuși**, și tot felul de instrumente din piele și cauciuc pentru îngrijirea bolnavilor, din cea mai bună calitate, și pe lângǎ prețurile cele mai ieftine.

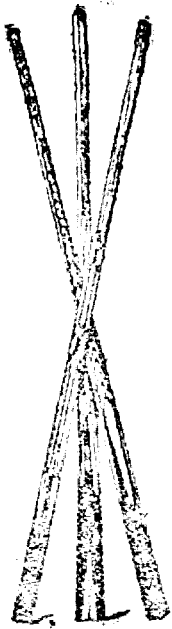
**In atelierul meu
instrumente muzic**

în Chichinda mare (Nagy kiuda) str. Sándor-Főher provǎzut cu puteri de muncǎ și se reparǎ tot felul de instrumente muzicale în mod special cu prețuri mai pomenit de ieftine. Țin în de totfelul de violine fabricația cea bună, tambure, harmonice și gramofoni. Apoi tot felul de părți de instrumente.
La comande din provincie se lucrează cu îngrijire sub supravegherea mea. Cu deosebitǎ stimǎ:

KELEMEN ANTAL liferant de instr. muzic

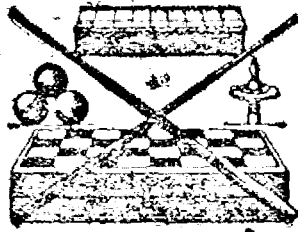
Weisz Géza

fabricǎ de daouri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde
Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

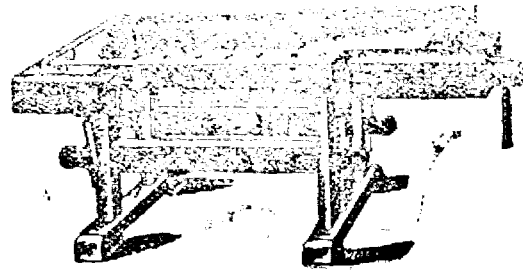
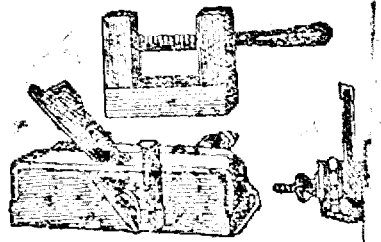
Pregătește tot felul de cheiuri și bile veritabile de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum” și pănuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambrǎ cu prețuri moderate pe lângǎ executare solidǎ și cu punctualitate.

In atențiunea fabricilor de lemnǎrie:

Recomand **instrumente** din cel mai bun material necesar pentru mǎșterii sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desene.

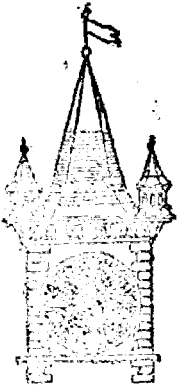
Nagy Mihály
fabricǎ de instrumente
Szabó
Theréz

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabricǎ de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.
— Prǎvălia: V., strada Váci nr. 57. —

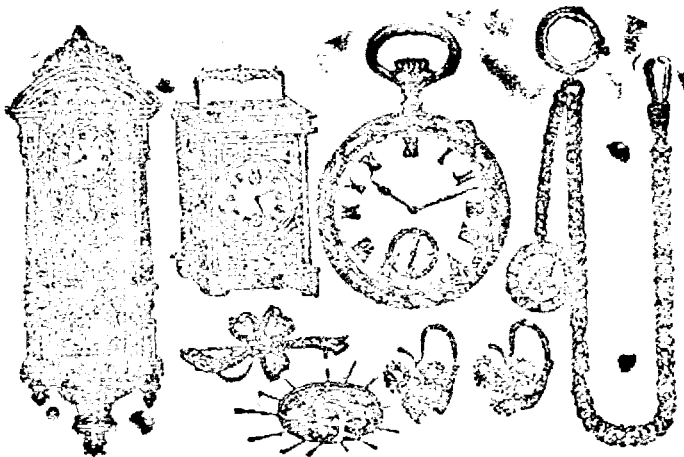

Face pe lângǎ prețuri moderate și garanție de mai mulți ani **ciasornice de turn, școli, castele și cazarme**, primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoanǎ, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftinǎ sursǎ de cumpǎrat a totfelul de orloage de buzunar și de pǎrete și orloage deșteptătoare, precum și articlii optici.

Prǎvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnǎ după măsurǎ.

Toate lucrările de brânșă aceasta se executǎ cu specialitate, garanție și cu prețuri ieftine.

ROTH JÓZSEF
mǎlestru de sculpturǎ în piatrǎ,
— Segesvár, Seilergasse —

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte

din diferite marmore, granit, syenit, labrador și piatrǎ tare de arinǎ, etc. cu prețurile cele mai moderate. Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidǎrie, ce cad în brânșă meșterilor și prelucrare de spese stau fr. la dispoziție.

Primul institut suduugar de auriturǎ artisticǎ
a lui **E. I. SPANG**
sculptor și auritor

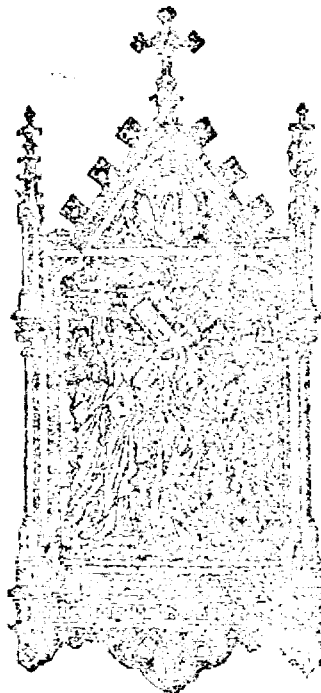
TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostasurilor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și amvoanelor, precum și a tot felul de lucruri de brânșă aceasta.

S'au ieftinit Cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4*60.
100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4*60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4*—.

100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6*—.

100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4*60.

Róth József mare neguțator de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.
Nr. Telefonului 63.

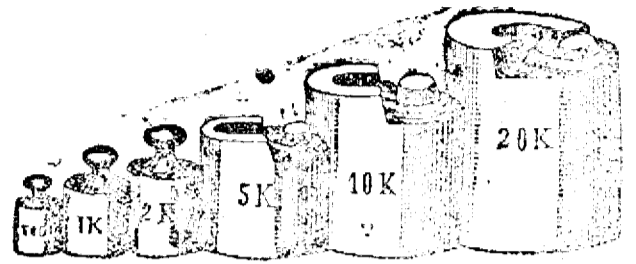
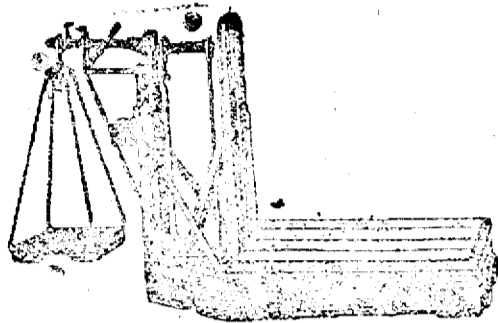
La toate fabricile, mori precum și pentru expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

Noua fabrică de cumpene (cântare) și atelierul de reparaturi speciale al FRĂȚILOR BURZA ȘI PERMOZER, ARAD, strada Simándi 4. No. Telefonului 604.

Biroul: Magazinul de marchitare al Fraților Burza, piața Boros Béni No. 1.

Recomandăm în atenția onoratului public noile noastre cumpene zecimale autenticate, și greutatea zecimale turnate în aramă și fier. Primim în atelierul nostru ori-ce reparaturi atingătoare de această branșă. Cerem binevoitorul sprijin al on. public, cu tot respectul:

Frații Burza și Permozer.

Cea mai convenabilă sursă de cumpărat este prăvălia de oroloage și giuvaergicale

HEGYESI

LUGOȘ, Izabella-tér (Palatul băncii „POPORUL”)
Telefon nr. 202.

Mare depozit de oroloage »OMEGA« veritabil și SCHAFSHAUSEN de aur și argint, obiecte pentru masă de argint greu veritabil și din argint de China precum și obiecte de lux. Mare asortiment de cadouri ocazionale. — Prețuri ieftine. Roagă sprijinul onor. public cu deosebită stimă Hegyesi, giuvaergiu.

Dr. Nagy Ferencz, Debreczen : : farmacia : : «Arany Gyógyász»

Medicament pentru văpsirea părului.

Nu mai există roumă!
Cine voeste să scape de ori-ce soi de roumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2*65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6*65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

MUSTAȚA E FRUMOASA
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG
cea mai bună pentru curățarea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neamuroasă. Efectul se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borean 50 Hl. Prin poștă se trimite numai 3 boreane cu 2*15 Cor. Cu rambursă gra!

Telefon Nr. 135. Telefon Nr. 135.

J. GELLER,

giuvaergiu.

ARAD, piața Andrassy Nr. 14.

Mare magazin de:

Giasornice de buzunar și <<<<<

>>>>> obiecte din argint veritabil.

Prima fabrică de nisip, peatră de var și stingătoare de var din Perjámos.

Filiala arădană

s'a deschis pe piața Óvár.

Comandele se primesc în cancelaria fabricii din

: : : Arad, Óvár-tér, la : : :

RÖSER MIHÁLY és Társai.

„Berlișteana“, asociațiune de ajutorare în Berliște.

Convocare.

Domnii membrii ai asociațiunii de ajutorare »Berlișteana« în comuna Berliște sunt prin aceasta convocați în sensul §-ului 26 din statute la

a VII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Berliște la 21 Decembrie 1909, la 8 ore d'mineată; la caz ca nu se înfruneste numărul membrilor recerut se va ține tot pe datu de 21 Decembrie 1909 la 2 ore după amiazi în localul asociațiunii.

OBIECȚELE:

1. Raportul direcțiunii.	7. Alegerea membrilor de supraveghiere.
1. Raportul comitetului de supraveghere.	8. Diverse propuneri.
3. Primirea bilanțului pe 1908 și darea absolutului.	9. Alegerea a 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
4. Perderea din capital.	<i>Berliște</i> , din ședința consiliului comun ținută la 12 Decem-
5. L'evidarea Asociațiunii în sensul §-ului 56 din statute.	brie 1909.
6. Alegerea membrilor în direcțiune.	

DIRECȚIUNEA.

CONTUL BILANȚULUI.

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Inventariul marfei	958	56	Capital de acții	2720	—
Spese de fondare	50	—	Fond de rezervă	741	52
Mobilier	163	65	Contribuțiunea erarială și comunală	461	72
10% amortizare	147	29	Chiria	100	78
Diverse debitori	844	98	Diverse creditorii Sporcasă	1260	56
Pretensiune intabulate	2435	29	Tribuna	14	—
Perdere	862	46			
	5298	58		5298	58

DIRECȚIUNEA:

Nistor Seracin.

Stefan Pervulovici.

Ion Bosioc.

DROGUERIE ȘI MARE PRĂVĂLIE DE PARFUMERII.

VOJTEK ȘI WEISZ IN ARAD

RECOMANDA IN ATENȚIUNEA ON. PUBLIC DEPOZITUL LOR CEL MAI BINE ASORTAT.

FONDATA ÎN ANUL 1890.

Alifii pentru față,
Pudre pentru dame,
Cosmetici pentru mâni,
Apă de colonii,
Parfumi pentru odăi.
Tot felul de Săpunuri,
din țară și străinătate.
Creme pentru înfrumusețare.
Praful, Perii, și Apă
pentru dinți.

TEA

calitatea cea mai fină
și cea mai ieftină. ☞

RUM

cea mai renumită
☞ calitate. ☞

PARFUMURI

Cele mai noi
engleze și franceze în sticle originale și
măsurate.

Făină
nutritivă:

NESTLÉ,
KUFÉKE,
TEINHARDT,
pentru copii,
totdeauna proaspătă.
P r a f de presărat,
pentru copii.
CREMA-BABY.

Rugăm pe onoratul public românesc, ca ședula primită dela cassa noastră să o pună în oare-care cutie de bani în scopuri de binefacere.